

420

Wet van 13 juli 2002 tot wijziging van de Gemeentewet en de Wet wapens en munitie in verband met de bestrijding van wapengeweld

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:
Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is ter bestrijding van bezit van vuur-, steek- en andere wapens en daarmee samenhangend geweld de Gemeentewet en de Wet wapens en munitie te wijzigen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Gemeentewet¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 151a wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 151b

1. De raad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied. In een veiligheidsrisicogebied kan de officier van justitie de bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 50, derde lid, 51, derde lid, en 52, derde lid, van de Wet wapens en munitie toepassen.

2. De burgemeester gaat niet over tot aanwijzing als veiligheidsrisicogebied dan na overleg met de officier van justitie in het overleg, bedoeld in artikel 14 van de Politiewet 1993.

3. De aanwijzing als veiligheidsrisicogebied wordt gegeven voor een bepaalde duur die niet langer is en voor een gebied dat niet groter is dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde.

4. De beslissing tot gebiedsaanwijzing wordt op schrift gesteld en bevat een omschrijving van het gebied waarop deze van toepassing is alsmede de geldigheidsduur. Indien de situatie dermate spoedeisend is dat de

burgemeester de beslissing tot gebiedsaanwijzing niet tevoren op schrift kan stellen, zorgt hij alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en voor de bekendmaking daarvan.

5. De burgemeester brengt de gebiedsaanwijzing zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad en van de officier van justitie, bedoeld in het tweede lid.

6. Zodra de verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, bedoeld in het eerste lid, is geweken, trekt de burgemeester de gebiedsaanwijzing in. Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing.

B

In artikel 177 wordt de zinsnede «de artikelen 154a, 172, 173, 174, tweede lid, 174a, 175, 176 en 176a» vervangen door: de artikelen 151b, 154a, 172, 173, 174, tweede lid, 174a, 175, 176 en 176a.

C

In artikel 178 wordt de zinsnede «krachtens artikel 154a» vervangen door: krachtens de artikelen 151b en 154a.

ARTIKEL II

De Wet wapens en munitie² wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 50 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd te vorderen dat de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, wordt geopend, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- a. een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- b. een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- c. aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.

2. Na het tweede lid wordt, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd, luidende:

3. In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om verpakkingen van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.

B

Artikel 51 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.

2. Na het tweede lid wordt, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd, luidende:

3. In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.

C

Artikel 52 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid komt te luiden:

2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd personen aan hun kleding te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.

2. Na het tweede lid wordt, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd, luidende:

3. In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om hem aan zijn kleding te onderzoeken op de aanwezigheid van wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om een ieder aan zijn kleding te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.

ARTIKEL III

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Zie voor de behandeling in de
Staten-Generaal:
Kamerstukken II 1999/2000, 2000/2001, 26 865.
Handelingen II 2000/2001, blz. 3730-3756;
3812-3829; 5457-5481; 5483-5488; 5862-5865;
6055.
Kamerstukken I 2000/2001, 26 865 (338);
2001/2002, 26 865 (75, 75a, 75b, 75c, 75d).
Handelingen I 2001/2002, blz. 1385-1396.

¹ Stb. 1993, 611, laatstelijk gewijzigd bij de wet
van 27 juni 2002, Stb. 399.

² Stb. 1997, 292, laatstelijk gewijzigd bij de wet
van 18 april 2002, Stb. 244.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en
dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks
aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 13 juli 2002

Beatrix

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K. G. de Vries

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

Uitgegeven de *twintigste* augustus 2002

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

KL

Politie MWD	
ingek.:	12 FEB 2002
reg.nr.:	RMWB02/563
class.:	-1.831
d.d.:	11/02 J. Zuiderd
pat.:	

- de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen i.a.a. de korpschefs
- de korpschef van het KLPD

Onderwerp

Wet en Besluit toepassing maatregelen in het belang van het onderzoek

Hierbij doe ik u, mede namens de Minister van Justitie, de Wet van 1 november 2001 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten omtrent de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek en enige andere onderwerpen (Stb. 2001, 532) (hierna te noemen: de wet) en het op artikel 61a, derde lid, van deze wet gebaseerde Besluit toepassing maatregelen in het belang van het onderzoek (hierna te noemen: het besluit) toekomen. De wet en het besluit zullen op 1 maart a.s. in werking treden.

Volledigheidshalve geef ik eerst een korte samenvatting van de belangrijkste punten van de wet. Voor meer gedetailleerde informatie verwijs ik u naar de bijgevoegde brief van het College van procureurs-generaal van 26 november 2001. Tenslotte vraag ik uw bijzondere aandacht voor de artikelen 4 en 6 van het besluit. Deze artikelen nopen namelijk tot een actie uwerzijds.

Met de inwerkingtreding van de wet krijgen de maatregelen in het belang van het onderzoek een plaats in het Wetboek van Strafvordering. Ik verwijs hiervoor naar de artikelen 61a en 62 van de wet. De huidige verouderde en onoverzichtelijke regeling ingevolge de Invoeringswet Sv komt hiermee te vervallen. In artikel 61 wordt gesproken van de ophouding voor onderzoek in plaats van ophouding voor verhoor. Hiermee wordt tot uitdrukking gebracht dat in de eerste periode van vrijheidsbeneming meer in het kader van het opsporingsonderzoek mag gebeuren dan alleen verhoor van de verdachte.

De wet onderscheidt in artikel 56 onderzoek in het lichaam en het minder ingrijpende onderzoek aan het lichaam. Het onderzoek in het lichaam (d.i. het uitwendig schouwen van de openingen en holten van het onderlichaam, röntgenonderzoek, echografie en het inwendig manuele onderzoek van de openingen en holten van het lichaam) dient altijd te worden verricht door een arts. In de Opiumwet wordt in artikel 9 de mogelijkheid van het urineonderzoek geïntroduceerd ten aanzien van aangehouden personen die - kort gezegd - net het grondgebied van Nederland zijn binnengekomen danwel op het punt staan het grondgebied van Nederland te verlaten.

-1.871.1127
aanhouding

Datum
4 februari 2002

Ons kenmerk
EA2002/54595

Onderdeel
directie Politie

Inlichtingen
mr. D.R.P. de Kok
T (070) 426 7013
F (070) 426 7441

Uw kenmerk
-

Blad
1 van 2

Aantal bijlagen
1

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Datum
4 februari 2002

Ons kenmerk
EA2002/54595

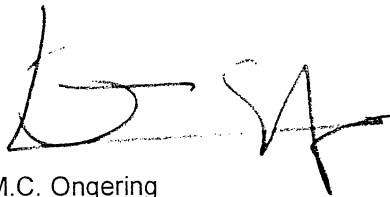
Blad
2 van 2

Tenslotte wordt in de wet het gebruik van het sofinummer in het kader van het vaststellen van de identiteit geregeld.

Ik wil u, zoals reeds opgemerkt, wijzen op de artikelen 4 en 6 van het besluit. In deze artikelen wordt aangegeven dat het maken van opnamen, respectievelijk het leiden van de confrontatie, geschiedt door een daartoe door de korpsbeheerder aangewezen terzake deskundige persoon. Momenteel wordt door het LSOP een opleiding verzorgd voor de confrontatie. Ten aanzien van het maken van opnamen wordt een opleiding voorbereid. Hierover zult u nog nader worden geïnformeerd.

Ik verzoek u voor 1 maart a.s., te weten de datum van inwerkingtreding van de wet en het besluit, binnen uw korps de ambtenaren aan te wijzen die met het maken van opnamen, respectievelijk het leiden van de confrontatie, belast zullen zijn. Gezien het feit dat in het besluit geen opleidingseisen worden gesteld is het niet noodzakelijk dat alle aangewezen ambtenaren de genoemde opleidingen van het LSOP hebben gevolgd. U kunt daardoor de ambtenaren aanwijzen die nu reeds met de genoemde taken zijn belast. Uiteraard dienen in de toekomst daartoe opgeleide ambtenaren te worden ingezet.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,
voor deze,
de directeur Politie,

L.M.C. Ongerling

532

Wet van 1 november 2001 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten omtrent de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek en enige andere onderwerpen

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:
Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de regeling van de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek en enige andere onderwerpen te wijzigen;
Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

Het Wetboek van Strafvordering¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 55a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 55b

1. De bij of krachtens artikel 141 aangewezen ambtenaren alsmede bepaalde door Onze Minister van Justitie aangewezen categorieën van andere personen, belast met de opsporing van strafbare feiten, zijn bevoegd met het oog op de vaststelling van de identiteit van de staande gehouden of aangehouden verdachte te vragen naar diens sociaal-fiscaal nummer.
2. De ambtenaren bedoeld in het eerste lid zijn voorts bevoegd een staande gehouden of aangehouden verdachte aan zijn kleding te onderzoeken, alsmede voorwerpen die hij bij zich draagt of met zich mee voert te onderzoeken, een en ander voor zover zulks noodzakelijk is voor de vaststelling van zijn identiteit.
3. Zij oefenen de bevoegdheden bedoeld in het tweede lid alleen dan in het openbaar uit, indien dit redelijkerwijs noodzakelijk is om wegmaking of beschadiging van voorwerpen waaruit de identiteit van die verdachte zou kunnen blijken, te voorkomen.
4. Van de uitoefening van de bevoegdheid, bedoeld in het derde lid,

maken zij proces-verbaal op, dat aan de officier van justitie ter beschikking wordt gesteld.

5. De met toepassing van het eerste of tweede lid verkregen informatie over het sociaal-fiscaal nummer van de verdachte wordt uitsluitend gebruikt voor de raadpleging van de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens ter verificatie van de identiteit van die verdachte en wordt na raadpleging van de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens vernietigd.

B

Artikel 56 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte wordt geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, kan, bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen deze, in het belang van het onderzoek bepalen dat deze aan zijn lichaam of kleding zal worden onderzocht.

2. Onder vernummering van het tweede en derde lid tot vierde en vijfde lid, worden twee leden ingevoegd, luidende:

2. De officier van justitie kan bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen de verdachte, in het belang van het onderzoek bepalen dat deze in zijn lichaam wordt onderzocht. Onder onderzoek in het lichaam wordt verstaan: het uitwendig schouwen van de openingen en holten van het onderlichaam, röntgenonderzoek, echografie en het inwendig manueel onderzoek van de openingen en holten van het lichaam. Het onderzoek in het lichaam wordt verricht door een arts. Het onderzoek wordt niet ten uitvoer gelegd indien zulks om bijzondere geneeskundige redenen onwenselijk is.

3. De in het eerste en tweede lid bedoelde onderzoeken worden op een besloten plaats en voor zover mogelijk door personen van hetzelfde geslacht als de verdachte verricht.

C

Artikel 61 komt te luiden:

Artikel 61

1. Indien de verdachte niet overeenkomstig artikel 57 in verzekering wordt gesteld, noch overeenkomstig artikel 60 voor de rechter-commissaris wordt geleid, wordt hij in vrijheid gesteld, tenzij hij op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, voor ten hoogste zes uren wordt opgehouden voor onderzoek. Tijdens het ophouden voor onderzoek wordt de verdachte gehoord.

2. Indien de ophouding met het oog op het vaststellen van de identiteit plaatsvindt, kan ten aanzien van een verdachte ten aanzien van wie verdenking bestaat terzake van een strafbaar feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegelaten de in het eerste lid genoemde termijn van zes uren, op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, in het belang van het onderzoek eenmaal met ten hoogste zes uren worden verlengd.

3. Voor de berekening van de in het eerste en tweede lid bedoelde

termijnen wordt de tijd tussen middernacht en negen uur 's morgens niet meegerekend.

4. Het bevel tot verlenging is gedagtekend en ondertekend.

5. Het bevel geeft een korte omschrijving van het strafbare feit ten aanzien waarvan een verdenking bestaat en de feiten of omstandigheden waarop de verdenking is gegrond.

6. De verdachte wordt in het bevel met name of, wanneer zijn naam onbekend is, zo duidelijk mogelijk aangewezen.

7. Een afschrift van het bevel wordt hem onverwijld uitgereikt.

D

Artikel 61a komt te luiden:

Artikel 61a

1. Tegen de voor onderzoek opgehouden verdachte kunnen maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen. Als zodanige maatregelen kunnen onder meer worden aangemerkt:

a. het maken van fotografische opnamen of video-opnamen en het nemen van lichaamsmaten;

b. het nemen van vingerafdrukken;

c. de toepassing van een confrontatie;

d. de toepassing van een geuridentificatieproef;

e. het afscheren, knippen of laten groeien van snor, baard of hoofdhaar;

f. het dragen van bepaalde kleding of bepaalde attributen ten behoeve van een confrontatie;

g. plaatsing in een observatiecel;

h. onderzoek naar schotresten op het lichaam.

2. De in het eerste lid genoemde maatregelen kunnen, behoudens de in het eerste lid onder a en b bedoelde maatregelen, voor zover die zijn gericht op het vaststellen van de identiteit, alleen worden bevolen in geval van verdenking van een strafbaar feit waarvoor inverzekeringstelling mogelijk is.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld omtrent de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek.

E

De artikelen 61b en 61c vervallen.

F

Artikel 62 komt te luiden:

Artikel 62

1. De in verzekering gestelde verdachte wordt aan geen andere beperkingen onderworpen dan die in het belang van het onderzoek of in het belang der orde volstrekt noodzakelijk zijn.

2. Onverminderd het bepaalde in artikel 50, kunnen tegen de in het eerste lid bedoelde verdachte maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen. Als zodanige maatregelen kunnen, naast de in artikel 61a, eerste lid, onderdeel a tot en met h, genoemde maatregelen, onder meer worden aangemerkt:

a. beperkingen met betrekking tot het ontvangen van bezoek, telefoonverkeer, briefwisseling en de uitreiking van kranten, lectuur of andere gegevensdragers, dan wel andere maatregelen betrekking hebbend op het verblijf in het kader van de vrijheidsbeneming;

b. de overbrenging naar een ziekenhuis, of een andere instelling waar medisch toezicht is gewaarborgd, of verblijf in een daartoe ingerichte cel onder medisch toezicht.

3. De behandeling van de in verzekering gestelde verdachten en de eisen waaraan de voor de inverzekeringstelling bestemde plaatsen moeten voldoen, worden, naar beginselen bij of krachtens de wet te stellen, geregeld bij algemene maatregel van bestuur.

4. Indien naar aanleiding van de in artikel 59, vijfde lid, genoemde kennisgeving een rapport is opgesteld, neemt de officier van justitie van dat rapport kennis alvorens een vordering tot bewaring te doen.

5. De verdachte zal bij de toepassing van de maatregelen, bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, worden gewezen op de bezwaarmogelijkheid die in artikel 62a, vierde lid, is opgenomen.

G

Na artikel 62 wordt een nieuw artikel 62a ingevoegd, luidende:

Artikel 62a

1. Maatregelen in het belang van het onderzoek kunnen tijdens het gerechtelijk vooronderzoek door de rechter-commissaris en anders door de officier van justitie worden bevolen.

2. De bevoegdheid bedoeld in het eerste lid komt, uitgezonderd de bevoegdheid tot het geven van een bevel tot de maatregel bedoeld in artikel 61a, eerste lid, onder e, gedurende de ophouding voor onderzoek en de inverzekeringstelling indien het optreden van de officier van justitie niet kan worden afgewacht, toe aan de hulpofficier van justitie die de ophouding voor onderzoek dan wel de inverzekeringstelling heeft gelast.

3. De directeur van het huis van bewaring, indien de vrijheidsbeneming aldaar wordt ondergaan, en anders de bij het bevel aan te wijzen persoon, draagt zorg voor de uitvoering van het bevel.

4. De verdachte kan tegen het bevel als bedoeld in artikel 62, tweede lid, onder a, een bezwaarschrift indienen bij de rechtbank of, indien het bevel is gegeven in het kader van de voorlopige hechtenis, bij het rechterlijk college dat oordeelt omtrent de voortzetting van de voorlopige hechtenis. Het bevel wordt in afwachting van de rechterlijke beslissing niet uitgevoerd, tenzij degene die het bevel heeft gegeven een onverwijld uitvoering in het belang van het onderzoek volstrekt noodzakelijk acht.

H

Artikel 76 komt te luiden:

Artikel 76

In geval van voorlopige hechtenis zijn de artikelen 62 en 62a van overeenkomstige toepassing.

Ha

Artikel 95, tweede lid, komt te luiden:

2. Met betrekking tot het onderzoek aan of in het lichaam of het onderzoek aan de kleding van de aangehouden verdachte geldt artikel 56, eerste tot en met vierde lid.

I

Artikel 195 komt te luiden:

Artikel 195

1. De rechter-commissaris kan, ambtshalve of op de vordering van de officier van justitie, bevelen dat de verdachte tegen wie ernstige bezwaren bestaan, in het belang van het onderzoek aan zijn lichaam of kleding zal worden onderzocht.

2. De rechter-commissaris kan, ambtshalve of op de vordering van de officier van justitie, bevelen dat de verdachte tegen wie ernstige bezwaren bestaan, in het belang van het onderzoek in zijn lichaam zal worden onderzocht. Onder onderzoek in het lichaam wordt verstaan: het uitwendig schouwen van de openingen en holten van het onderlichaam, röntgenonderzoek, echografie en het inwendig manueel onderzoek van de openingen en holten van het lichaam. Het onderzoek in het lichaam wordt verricht door een arts. Het onderzoek wordt niet ten uitvoer gelegd indien zulks om bijzondere geneeskundige redenen onwenselijk is.

3. In geval van dringende noodzakelijkheid kan de rechter-commissaris het in het eerste lid bedoelde bevel ook geven ten aanzien van degenen van wie wordt vermoed dat zij sporen van het strafbare feit aan het lichaam of de kleding dragen.

4. De in het eerste tot en met derde lid bedoelde onderzoeken worden op een besloten plaats en, voor zover mogelijk, door personen van hetzelfde geslacht als de te onderzoeken persoon verricht.

5. Het bevel wordt niet gegeven dan nadat de betrokken persoon daarover is gehoord.

J

Artikel 539o wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De officier van justitie kan ten aanzien van een aangehoudene tegen wie ernstige bezwaren bestaan, een bevel geven als bedoeld in het eerste of tweede lid van artikel 56.

2. In het tweede lid wordt «artikel 56, tweede lid,» vervangen door: artikel 56, vierde lid,.

ARTIKEL II

De Opiumwet² wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid komt te luiden:

2. Zij zijn bevoegd een persoon, verdacht van een bij deze wet als misdrijf strafbaar gesteld feit, bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen deze, aan de kleding te onderzoeken.

2. Na het derde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

4. De officier van justitie of de hulpofficier van justitie voor wie de verdachte wordt geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden is bevoegd een persoon die zojuist binnen het grondgebied van Nederland is binnengekomen of die op het punt staat dit grondgebied te verlaten, en die is aangehouden terzake van een bij deze wet als misdrijf strafbaar gesteld feit, een vordering te geven tot medewerking aan een urine-onderzoek, gericht op het aantonen van de aanwezigheid in het lichaam van middelen als bedoeld in artikel 2 of 3, eerste lid.

ARTIKEL III

De artikelen 222 en 225 van de Invoeringswet Wetboek van Strafvordering³ vervallen.

ARTIKEL IV

Artikel 37, derde lid, van de Penitentiaire beginselenwet⁴ vervalt. Het vierde lid van dat artikel wordt vernummerd tot derde lid.

ARTIKEL V

De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 1 november 2001

Beatrix

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

Uitgegeven de *dertiende* november 2001

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Kamerstukken II 1999/2000, 2000/2001, 26 983.

Handelingen II 2000/2001, blz. 4964-4965.

Kamerstukken I 2000/2001, 26 983 (298, 298a, 298b, 298c).

Handelingen I 2001/2002, zie vergadering d.d. 30 oktober 2001.

¹ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 1 november 2001, Stb. 531.

² Stb. 1976, 425, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 mei 1999, Stb. 243.

³ Stb. 1925, 308, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 18 juni 1998, Stb. 430.

⁴ Stb. 1998, 430, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 december 2000, Stb. 2001, 28.

- de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen i.a.a. de korpschefs
- de korpschef van het KLPD

~~RMWS 02/482~~
~~08.442.2~~

Datum
14 februari 2002

Ons kenmerk

Onderdeel
directie Politie

Inlichtingen
mr. D.R.P. de Kok
T (070) 426 7013
F (070) 426 7441

Uw kenmerk

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

19 FEB 2002

Onderwerp

Wet en Besluit toepassing maatregelen in het belang van het onderzoek

Hierbij doe ik u nog achteraf toekomen een bijlage uit het *Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden* die bij de brief kenmerk: EA2002/54595 hoort.

Hoogachtend,

D.R.P. de Kok

✓ BEERS

K ✓ ZUNDERD

K STAATS

K KUIJKEN

46

Besluit van 22 januari 2002, houdende vaststelling van regels omtrent de toepassing van enige maatregelen in het belang van het onderzoek (Besluit toepassing maatregelen in het belang van het onderzoek)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie van 24 oktober 2001, nr. 512753/01/6;

Gelet op artikel 61a, derde lid, van het Wetboek van Strafvordering;
De Raad van State gehoord (advies van 2 januari 2002, no. W03.01.0555/l);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Justitie van 15 januari 2002, nr. 5143486/02/6;

Hebben goedgevonden en verstaan:

§ 1 Begripsbepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. Onze Minister: Onze Minister van Justitie;
- b. verdachtenfoto: een tweeluik van kleurenafbelingen, dat bestaat uit twee naast elkaar geplaatste afbeeldingen van het gelaat van de verdachte, op de linkerzijde een afbeelding van het gelaat van voren genomen en op de rechterzijde een afbeelding van de linkerzijde van het gelaat;
- c. confrontatie: een onderzoek waarbij het uiterlijk van een verdachte door een getuige wordt geobserveerd om vast te stellen of de verdachte door deze persoon wordt herkend als betrokkene bij een strafbaar feit;
- d. meervoudige confrontatie: een confrontatie waarbij de verdachte en minimaal vijf andere personen die uiterlijk gelijkenis vertonen met de verdachte, worden getoond;
- e. geuridentificatieproef: een onderzoek waarbij door een daarvoor gecertificeerde politiespeurhond onder leiding van zijn vaste geleider een geurvergelijking wordt uitgevoerd;
- f. observatiecel: een cel waarin de ingeslotene permanent kan worden geobserveerd;
- g. permanente observatie: het stelselmatig waarnemen, al dan niet via technische hulpmiddelen, van het gedrag van een ingeslotene.

§ 2 Het maken van fotografische opnamen of video-opnamen

Artikel 2

Degene die een bevel geeft tot het maken van opnamen kan daarbij aanwijzingen geven omtrent de uitvoering van het bevel.

Artikel 3

Het maken van opnamen bestaat uit het maken van een verdachtenfoto of andere fotografische of video-opnamen, waaronder het vastleggen van bijzondere lichamelijke kenmerken van de verdachte.

Artikel 4

Het maken van opnamen geschiedt door daartoe door de korpsbeheerder onderscheidenlijk werkgever aangewezen terzake deskundige personen.

§ 3 De toepassing van een confrontatie

Artikel 5

Degene die een bevel tot een confrontatie geeft kan daarbij aanwijzingen geven omtrent de uitvoering van het bevel.

Artikel 6

De confrontatie wordt geleid door een daartoe door de korpsbeheerder onderscheidenlijk werkgever aangewezen terzake deskundige politieambtenaar als bedoeld in artikel 3 van de Politiewet 1993 of een daartoe aangewezen terzake deskundige militair van de Koninklijke marechaussee.

Artikel 7

1. Bij een meervoudige confrontatie in persoon wordt de getoonde selectie fotografisch of op video vastgelegd.
2. De foto's of video-opnamen, bedoeld in het eerste lid, worden, voor zover deze niet bij de processtukken worden gevoegd, bewaard zolang de strafzaak niet onherroepelijk is geëindigd en ter beschikking gehouden voor het onderzoek.

Artikel 8

1. De leider van de confrontatie beschrijft de voorbereiding, gevolgde werkwijze en de procedure. De beschrijving wordt vastgelegd in een proces-verbaal of een rapport en gevoegd bij het in het derde lid bedoelde proces-verbaal.
2. Het feitelijk tonen van de te observeren selectie geschiedt door een opsporingsambtenaar die niet weet wie van de getoonde personen de verdachte is.
3. De in het tweede lid bedoelde opsporingsambtenaar maakt een proces-verbaal op waarin in elk geval melding wordt gemaakt van:
 - a. de tijdsduur tot het moment van wel of niet herkenning;
 - b. de verbale en non-verbale reacties van de getuige;
 - c. de woordelijke verklaring van de getuige omtrent het wel of niet herkennen van een persoon als betrokkene bij het strafbare feit;
 - d. het antwoord van de getuige op de vraag of hij iemand uit de getoonde selectie heeft herkend vanuit een andere situatie.

Artikel 9

De officier van justitie en de raadsman van de verdachte worden zo mogelijk in de gelegenheid gesteld om voorafgaand aan de meervoudige confrontatie opmerkingen te maken omtrent de te tonen selectie, zonder dat de confrontatie daardoor mag worden opgehouden. De gemaakte opmerkingen worden opgenomen in het in artikel 8, eerste lid, bedoelde proces-verbaal of rapport.

Artikel 10

Indien ten behoeve van een confrontatie een bevel is gegeven tot het afscheren of afknippen van snor, baard of hoofdhaar wordt het daarbij verwijderde haar vernietigd.

§ 4 De toepassing van de geuridentificatieproef

Artikel 11

Degene die een bevel tot een geuridentificatieproef geeft kan daarbij aanwijzingen geven omtrent de uitvoering van het bevel.

Artikel 12

De geuridentificatieproef wordt uitgevoerd door een combinatie van een geleider en een politiespeurhond die in het bezit is van een krachtens artikel 9 van de Regeling politiespeurhonden 1997 verstrekt certificaat voor de geuridentificatie.

Artikel 13

Als helper bij het uitvoeren van de geuridentificatieproef kunnen optreden opsporingsambtenaren die in het bezit zijn van een getuigschrift helper geuridentificatieproeven of politiespeurhondengeleiders die in het bezit zijn van een krachtens artikel 9 van de Regeling politiespeurhonden 1997 verstrekt certificaat inzake de geuridentificatie.

Artikel 14

De helper, bedoeld in artikel 13, en de geleider, bedoeld in artikel 12, maken van de geuridentificatieproef een proces-verbaal op, waarin in elk geval wordt opgenomen:

- a. een verslag van de helper omtrent de gevolgde procedure;
- b. de naam van de verdachte;
- c. de naam en de hoedanigheid van de helper, de begeleider en de speurhond;
- d. een beschrijving van het voorwerp;
- e. een beschrijving van het gedrag en de werkwijze van de speurhond alsmede het eindresultaat van de proef.

§ 5 De plaatsing in een observatiecel

Artikel 15

1. De maatregel tot plaatsing in een observatiecel, bedoeld in artikel 62a, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering wordt alleen toegepast in de gevallen waarin en voor zolang noodzakelijk het gevaar aanwezig is dat de verdachte mogelijk aanwezige sporen onbruikbaar maakt of verwijdert dan wel op andere wijze het onderzoek naar sporen belemmert of bemoeilijkt.

2. Degene die het bevel geeft kan daarbij aanwijzingen geven omtrent de uitvoering van het bevel.

Artikel 16

Van het bevel wordt mededeling gedaan aan de verdachte. Degene die de mededeling doet maakt hiervan proces-verbaal op.

§ 6 Slotbepalingen

Artikel 17

Dit besluit is niet van toepassing op bevelen tot toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek die zijn gegeven voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit besluit.

Artikel 18

Indien de wet van 1 november 2001 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten omtrent de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek en enige andere onderwerpen (Stb. 532) in werking treedt, treedt dit besluit op hetzelfde tijdstip in werking.

Artikel 19

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit toepassing maatregelen in het belang van het onderzoek.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 22 januari 2002

Beatrix

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

Uitgegeven de zevende februari 2002

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Justitie.
Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Staatscourant van 12 maart 2002, nr. 50.

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

In de wet van 1 november 2001 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten omtrent de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek en enige andere onderwerpen (Stb.532) wordt in het derde lid van het voorgestelde nieuwe artikel 61a van het Wetboek van Strafvordering voorzien in de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te geven omtrent de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek. Het onderhavige besluit voorziet hierin. De naleving van de regeling van de hier bedoelde maatregelen in een individuele strafzaak wordt daarmee toetsbaar voor de rechter.

In het besluit worden nadere regels gegeven voor het maken van fotografische of video-opnamen, de toepassing van de confrontatie, de geuridentificatieproef en het plaatsen in een observatiecel. Niet voor alle in artikel 61a genoemde maatregelen is gebruik gemaakt van de mogelijkheid om nadere regels te stellen. Voor het afnemen van vingerafdrukken en het afnemen van een schiethand zijn geen nadere regels gesteld. In de praktijk blijkt hier geen behoefte aan te zijn. De technische normen zijn nader vastgelegd in formulieren van het Nederlands Forensisch Instituut. De betrouwbaarheid van de methoden is onomstreden.

Het ontwerp-besluit is voor advies voorgelegd aan het Korps-beheerdersberaad en de Raad voor Hoofdcommissarissen en het College van procureurs-generaal.

Van de zijde van de politie is er op gewezen dat de voorwaarde dat het moet gaan om strafbare feiten waarvoor in verzekeringstelling mogelijk is een beperking op de inzet van deze maatregelen oplevert met name bij mishandeling en vernieling in het kader van zinloos geweld. De voorwaarden, waaronder de bevoegdheid tot het toepassen van de maatregelen mogelijk is, zijn vastgelegd in de wet, een eventuele wijziging in de voorwaarden waaronder de bevoegdheid kan worden toegepast valt derhalve buiten de reikwijdte van het onderhavige besluit. Hierbij zij opgemerkt dat in gevallen van geweld op straat wel mogelijkheden zijn in geval van verdenking van (poging tot) zware mishandeling en openlijke geweldpleging.

De overige opmerkingen uit de gegeven adviezen zijn zo veel mogelijk verwerkt. Zonodig wordt in de toelichting ingegaan op deze adviezen.

Artikelsgewijs

Artikel 1

In dit artikel wordt een aantal begrippen uit het besluit nader gedefinieerd.

Onderdeel b. De hier genoemde afbeeldingen kunnen bestaan uit foto's of statische video-opnamen.

Onderdeel c. De hier nader omschreven confrontatie wordt in de praktijk ook wel aangeduid als de bewijsconfrontatie. Het betreft hier een algemene definitie van de confrontatie. De confrontatie kan zowel enkelvoudig als meervoudig worden uitgevoerd. De definitie heeft alleen betrekking op de confrontatie in persoon. Onder de hier genoemde confrontatie valt niet de confrontatie, die in de praktijk wel wordt aangeduid als opsporingsconfrontatie en waarmee wordt bedoeld op die gevallen dat er nog geen sprake is van een verdachte en er dus ook geen maatregelen in het belang van het onderzoek kunnen worden toegepast.

Onderdeel g. De permanente observatie kan via een camera dan wel visueel plaatsvinden.

Artikel 2

Deze maatregel kan worden gebezigd zowel als maatregel in het belang van het onderzoek als ter vaststelling van de identiteit van de aangehouden verdachte. In het kader van het vaststellen van de identiteit geldt niet de beperking dat het moet gaan om verdenking van een strafbaar feit waarvoor inverzekeringstelling mogelijk is.

Degene die het bevel geeft kan daarbij aanwijzingen geven omtrent de uitvoering van het bevel. Hierbij kan bij voorbeeld worden gedacht aan een aanduiding van de te maken beelden, zoals het maken van beelden van een verdachte in een bepaalde pose.

Artikel 3

Artikel 3 omschrijft nader waaruit het maken van opnamen kan bestaan. Dit kan zijn het maken van een verdachtenfoto of het maken van andere foto's of video-opnamen, bijvoorbeeld met het oog op een te houden confrontatie. Dit kunnen ook opnamen van het gehele lichaam zijn of van bijzondere lichamelijke kenmerken. Daarbij kan de verdachte ook worden bevolen een bepaalde pose aan te nemen of het maken van bepaalde bewegingen. Bij video-opnamen kan ook sprake zijn van bewegende beelden. In het bevel kunnen aanwijzingen worden gegeven omtrent de te maken beelden, bij voorbeeld dat de verdachte zich in een bepaalde pose zal laten fotograferen.

Artikel 4

Dit artikel ziet op de bevoegdheid tot het maken van opnamen. De bevoegdheid kan worden uitgeoefend door personen werkzaam bij de politie, Koninklijke marechaussee en bijzondere opsporingsdiensten. Voorgeschreven is dat met het maken van opnamen uitsluitend personen worden belast die terzake deskundig zijn. Dit hoeven niet noodzakelijkerwijs politieambtenaren te zijn. In de praktijk wordt de feitelijke uitvoering, het maken van opnamen, ook wel opgedragen aan andere personen. Voor het gebruik van opnamemateriaal, voor bijvoorbeeld een fotoconfrontatie, is het van belang dat de opnamen onder dezelfde omstandigheden (achtergrond, brandpuntafstand, beeldvulling en de positie van het lichaam van de verdachte) zijn gemaakt en dat degenen die de opnamen maken zich houden aan dezelfde procedure. De korpsbeheerder respectievelijk de werkgever (bijzondere opsporingsdiensten) ziet erop toe dat de desbetreffende personen beschikken over de nodige deskundigheid en wijst hen op grond daarvan aan als degenen die met de uitoefening van deze taak kunnen worden belast.

Artikel 5

Ook hier wordt aangegeven dat degene die het bevel geeft aanwijzingen kan geven omtrent de uitvoering van het bevel.

Artikelen 6 en 7

In deze artikelen worden nadere regels gegeven omtrent de confrontatie. Omtrent de toepassing van de confrontatie is een aantal rapporten verschenen met handreikingen voor de praktijk.¹ Aan de hand van deze rapporten is in het onderhavige besluit een aantal basisnormen voor de toepassing van de confrontatie als maatregel in het belang van het onderzoek neergelegd. Voor een uitvoerige beschrijving van hoe te handelen bij een confrontatie en voor de toepassing van de confrontatie buiten het kader van de toepassing als maatregel in het belang van het onderzoek zullen deze rapporten als leidraad kunnen blijven dienen.

¹ Het betreft het Rapport identificatie van personen door ooggetuigen, Recherche Advies Commissie (RAC)-werkgroep «Identificatie», juni 1992. Daarna zijn er in opdracht van het Ministerie van Justitie een tweetal TNO-rapporten uitgebracht: TNO-rapport TM-97-C026, J. H. Kerstholt, A. G. van Amelsvoort, Een vergelijking van confrontatiemethoden: Oslo, video en foto's, Soesterberg, 1997 en TNO-rapport TM-98-C069, J. H. Kerstholt, A. G. van Amelsvoort en E. R. Koster, Optimalisatie van daderherkenning met videoconfrontaties: effecten van instructie en aanbiedingstijd, Soesterberg, 1998. Ten behoeve van de praktijk is er de «Handleiding Confrontatie», A. G. van Amelsvoort (derde druk, 1999).

In de praktijk wordt een onderscheid gemaakt tussen een enkelvoudige confrontatie, waarbij de getuige dus alleen met de verdachte wordt geconfronteerd en de uitgebreidere meervoudige confrontatie, waarbij de getuige met de verdachte en minimaal vijf figuranten die uiterlijk gelijkenis met de verdachte vertonen, wordt geconfronteerd. Bij uiterlijke gelijkenis moet gedacht worden aan onder meer geslacht, etnische afkomst, leeftijd, huidskleur, lichaamspostuur, lichaamslengte, gelaatskenmerken, haarkleur en haardracht. De getoonde personen dienen door middel van fotografische of video-opnamen te worden vastgelegd, zodat een eventuele toetsing achteraf mogelijk is. Met het oog hierop wordt voorgeschreven dat deze opnamen, voor zover niet bij de processtukken gevoegd, dienen te worden bewaard totdat de zaak is geëindigd.

De enkelvoudige confrontatie wordt in de praktijk wel gebezigd als de getuige de verdachte al wel kent, bij voorbeeld onder een bijnaam of als naamloze klant. Daarnaast wordt de enkelvoudige confrontatie ook wel ingezet in een vroeg stadium van het opsporingsonderzoek om te bepalen of men de juiste weg is ingeslagen. Met de inzet van dit middel moet echter bezien vanuit bewijsrechtelijk perspectief behoedzaam worden omgegaan.

Het leiden van een confrontatie (enkelvoudig en meervoudig) vereist een specifieke deskundigheid en kennis. Met het oog daarop is bepaald dat alleen terzake kundige politieambtenaren als bedoeld in artikel 3 van de Politiewet 1993 of in het geval van de Koninklijke marechaussee terzake deskundige militairen van de Koninklijke marechaussee daarvoor worden aangewezen. Dit hoeven niet noodzakelijkerwijs opsporingsambtenaren te zijn. De aanwijzing geschiedt door de korpsbeheerder of de werkgever.

Het College van procureurs-generaal heeft de vraag opgeworpen of de leiding niet in handen van een (hulp)officier zou moeten worden gelegd, gelet op de aanbeveling daartoe in het RAC rapport van 1992 omtrent de identificatie. In het onderhavige besluit zijn nadere regels gegeven omtrent de uitvoering van de meervoudige confrontatie en is de eis gesteld dat degene die de confrontatie leidt een terzake kundig en daartoe aangewezen politieambtenaar moet zijn. Hiermee wordt voldoende gewaarborgd dat de confrontatie zorgvuldig en door deskundigen zal geschieden. Daarnaast bestaat voor de (hulp)officier van justitie die het bevel geeft de mogelijkheid om daaraan nadere aanwijzingen te verbinden die betrekking hebben op de uitvoering van het bevel.

Artikel 8

De leider van de confrontatie zal de gevolgde procedure dienen te beschrijven. Deze beschrijving wordt vastgelegd in een proces-verbaal, indien de aangewezen ambtenaar opsporingsbevoegdheid heeft, of in een rapport bij het ontbreken van deze bevoegdheid en vervolgens gevoegd bij het proces-verbaal bedoeld in het derde lid.

Om te voorkomen dat (onbewust) beïnvloeding kan plaatsvinden van de getuige zal het feitelijk tonen moeten geschieden door een opsporingsambtenaar die niet weet wie de verdachte is. Om dit vast te stellen zal de selectie dus voorafgaand aan deze opsporingsambtenaar dienen te worden getoond.

In het derde lid wordt aangegeven welke omstandigheden in elk geval in het proces-verbaal moeten worden vermeld.

Artikel 9

In dit artikel wordt bepaald dat de officier van justitie en de raadsman van de verdachte zo mogelijk in de gelegenheid worden gesteld voorafgaand aan de meervoudige confrontatie opmerkingen te maken omtrent de selectie. Op deze wijze kunnen zij voorafgaand aan de feitelijke

confrontatie de selectie op objectiviteit toetsen. Door toevoeging van de zinsnede «zo mogelijk» en «zonder dat de confrontatie daardoor mag worden opgehouden» is aangegeven dat deze mogelijkheid de procedure niet onnodig mag vertragen. Indien bijvoorbeeld de raadsman van de verdachte met vakantie is, hoeft niet te worden gewacht op zijn terugkomst. De regeling biedt niet de mogelijkheid om aanwezig te zijn bij de confrontatie. Naast de getuige is alleen de getuigenbegeleider en in bijzondere gevallen een tolk of een vertrouwenspersoon aanwezig bij de feitelijke confrontatie. De aanwezigheid van de officier van justitie en de raadsman bij de confrontatie zou de getuige te veel afleiden en kunnen beïnvloeden. Indien ook zij de reactie van de getuige willen waarnemen zal dit alleen mogelijk zijn indien technische voorzieningen aanwezig zijn die het mogelijk maken om bijvoorbeeld door middel van een confrontatiespiegel of videosysteem naar de getuige te kijken zonder dat de getuige daardoor wordt gehinderd.

Artikel 10

Bij het overleg dat met de Tweede Kamer is gevoerd omtrent het voorstel van wet tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten omtrent de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek en enige andere onderwerpen (Kamerstukken II, 1999/2000, 26 983) is toegezegd in het onderhavige besluit te regelen dat, indien een bevel wordt gegeven tot het afknippen dan wel afscheren van snor, baard of hoofdhaar de daarbij verwijderde haren zullen worden vernietigd, ten einde te voorkomen dat deze haren voor een ander onderzoeksdoel, waarbij werd gedacht aan DNA-onderzoek, worden gebruikt.

Artikel 11

Ook hier kan degene die het bevel geeft tot een geuridentificatieproef aanwijzingen geven omtrent de uitvoering van het bevel.

Artikel 12

Op basis van artikel 14 van het Besluit beheer regionale politiekorpsen is de Regeling politiespeurhonden 1997 vastgesteld. In deze regeling worden ten aanzien van politiespeurhonden, waaronder de politiespeurhond menselijke geur, regels gegeven voor de inzet van de honden en de opleiding van hond en geleider. In supplement 2 van het bij de regeling behorende keuringsreglement wordt voorzien in nadere regels omtrent de toepassing van de geuridentificatieproef, alsmede een procedure voor het veiligstellen van voorwerpen en richtlijnen voor de helper geuridentificatieproeven. Omtrent het veiligstellen van voorwerpen zijn er ook forensisch-technische normen vastgesteld (FT-normen 325.1 en 325.2).

In het onderhavige artikel is neergelegd dat voor de toepassing van een geuridentificatieproef, als maatregel in het belang van het onderzoek, alleen gebruik mag worden gemaakt van een politiespeurhond menselijke geur en geleider die in het bezit zijn van een daarvoor verstrekt certificaat op grond van de Regeling politiespeurhonden 1997. Ingevolge artikel 8, vierde lid, van die regeling dienen politiespeurhonden menselijke geur geuridentificatieproeven uit te voeren op de wijze waarop zij zijn gecertificeerd. Een nadere beschrijving van de toe te passen procedure wordt gegeven in supplement 2 van het bij de Regeling politiespeurhonden 1997 behorende keuringsreglement.

Artikel 13

Het is van belang dat de helper bij een geuridentificatieproef terzake kundig is. Met het oog daarop is voorgeschreven dat de helper als politiehondenbegeleider in het bezit dient te zijn van een certificaat of in het bezit dient te zijn van een getuigschrift helper geuridentificatieproeven. De voorwaarden voor het verkrijgen van dit getuigschrift zijn vastgelegd in bijlage 3 bij supplement 2 van het keuringsreglement behorend bij de Regeling politiespeurhonden 1997.

Artikel 14

In dit artikel is opgenomen wat in elk geval in het proces-verbaal dient te worden opgenomen. De helper zal verslag moeten doen van de voorbereiding en de gevolgde werkwijze. Indien er meerdere helpers zijn zal een ieder voor het door hem verrichte deel proces-verbaal kunnen opmaken. Voorts zullen in het proces-verbaal in elk geval moeten worden vermeld de naam van de verdachte, de naam en hoedanigheid van de helper, begeleider en speurhond en een omschrijving van het betrokken voorwerp. Ten slotte zullen omschreven moeten worden het gedrag en de werkwijze van de speurhond tijdens de proef en het uiteindelijke resultaat van de proef.

Artikel 15

Ook in dit artikel wordt aangegeven dat degene die het bevel geeft tot observatie daarbij aanwijzingen kan geven omtrent de uitvoering van het bevel.

Artikel 16

Op basis van artikel 31 van de Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar is permanente cameraobservatie toegestaan in het belang van de veiligheid van de ingeslotene, waarbij is bepaald dat de betrokkene mededeling wordt gedaan van de permanente cameraobservatie. Het doel van het onderhavige artikel is het permanent observeren om te voorkomen dat de verdachte sporen vernietigt of onbruikbaar maakt dan wel op andere wijze het onderzoek naar sporen belemmert of bemoeilijkt. Gelet op het doel van de bepaling is heimelijke observatie niet noodzakelijk. In dit artikel is dan ook, analoog aan de regeling bij observatie in het belang van de ingeslotene, bepaald dat de verdachte bij insluiting op de hoogte dient te worden gesteld van de omstandigheid dat er sprake is van observatie door middel van een camera. Door het College van procureurs-generaal is de vraag opgeworpen of een opname die is gemaakt in het kader van de observatie kan worden gebezigd voor het bewijs. De observatie is in eerste instantie bedoeld om het verwijderen of vernietigen van bewijsmateriaal te voorkomen. Dit sluit evenwel niet uit dat in voorkomende gevallen waarin beelden zijn gemaakt die in het kader van de bewijsvoering van belang kunnen zijn, dergelijk materiaal bij de bewijsstukken wordt gevoegd.

Artikel 17

In dit artikel is bepaald dat dit besluit niet van toepassing is op voor het tijdstip van inwerkingtreding van het besluit gegeven bevelen tot toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek.

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

RmlwB02/563

- 1.871

Datum
26 februari 2002

Ons kenmerk 28 FEB 2002

- de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen
i.a.a. de korpschefs
- de korpschef van het KLPD

Onderdeel
directie Politie

Inlichtingen
mr. D.R.P. de Kok
T (070) 426 7013
F (070) 426 7441

Uw kenmerk

Blad
1 van 1

Aantal bijlagen
1

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag

Postadres
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Onderwerp

Nazending m.b.t. Wet en Besluit toepassing
maatregelen in het belang van het onderzoek

Per abuis zijn bij de brief van 4 februari 2002 over bovenstaand onderwerp, kenmerk EA2002/54595, twee bijlagen niet verzonden. Het betrof een afschrift van het Besluit toepassing maatregelen in het belang van het onderzoek en een afschrift van een brief van het College van procureurs-generaal van 26 november 2001. Het afschrift van het genoemde besluit is u reeds op 14 februari jl. toegezonden. Een afschrift van de brief van het College van procureurs-generaal stuur ik u hierbij toe, met excuses voor het ongemak.

Hoogachtend,

D.R.P. de Kok

Openbaar Ministerie
College van procureurs-generaal

Voorzitter

Postadres Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

Hoofdadvocaten-generaal
(Fgd.) hoofdofficieren van justitie
Directeur BOOM
Hoofd BVOM
Directeur Rijksrecherche

Bezoekadres
Prins Clauslaan 16
2595 AJ Den Haag
Telefoon +31 70 33 99 600
Fax +31 70 33 99 854

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Ons kenmerk
Uw kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

Bestuurlijke en Juridische Zaken
mw. mr. M. Munsterman
070 3399804
26 november 2001
PaG/BJZ/1315

wijziging wetgeving

Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden
Wilt u slechts één zaak in
uw brief behandelen

Collegae,

Naar alle waarschijnlijkheid treedt begin volgend jaar de Wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten omtrent de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek en enige andere onderwerpen (Stb. 2001, 532) in werking.

Inleiding

Het wetsvoorstel heeft betrekking op de herziening en uitbreiding van het onderzoek aan en in het lichaam, de herziening van maatregelen in het belang van het onderzoek en de overheveling van deze maatregelen naar het Wetboek van Strafvordering, alsmede een regeling voor het gebruik van het sociaal-fiscaal nummer bij het vaststellen van de identiteit van een verdachte. In het navolgende wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste wijzigingen. Met name onderdeel I, II en III hebben belangrijke gevolgen voor de werkzaamheden van de politie. Voor zover nu kan worden overzien hebben deze wijzigingen geen grote gevolgen voor de besturingssystemen van het openbaar ministerie.

I. Sofinummer

Na art. 55a wordt een art. 55b Sv ingevoerd. Op grond van dit nieuwe artikel zijn opsporingsambtenaren bevoegd met het oog op de vaststelling van de identiteit van de staande gehouden of aangehouden verdachte te vragen naar diens sociaal-fiscaal nummer (het zogeheten sofinummer). De gedachte hierachter is dat de controle bij de Gemeentelijk Basisadministratie (hierna GBA) wordt vergemakkelijkt en verbeterd als bij navraag bij de GBA tevens het sofinummer kan worden opgegeven. Omdat het sofinummer een uniek identificerend nummer is, leidt een raadpleging van het GBA, waarin naast het

GBA-nummer, ook het sofinummer is opgenomen, vrijwel altijd tot resultaat. Zodra het GBA-nummer is verkregen en aan de persoonsgegevens in het dossier is toegevoegd, kan het sofinummer worden verwijderd (zie lid 5 van het voorgestelde artikel). Hiermee wordt gewaarborgd dat het sofinummer niet wordt vastgelegd in het politieke informatiesysteem.

II. Onderzoek aan en in het lichaam

In artikel 56 worden een aantal belangrijke wijzigingen aangebracht. Zo wordt een onderscheid gemaakt tussen onderzoek aan het lichaam en onderzoek in het lichaam.

Onderzoek aan het lichaam

Art. 56, eerste lid (nieuw) geeft de OvJ en de HulpOvJ de bevoegdheid te bepalen dat de verdachte bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen deze, in het belang van het onderzoek aan zijn lichaam of kleding zal worden onderzocht. Dat betekent dus opsporingsambtenaren anders dan tot op heden het geval is slechts op bevel van de OvJ of de hulpOvJ bevoegd zijn om de verdachte aan het lichaam te onderzoeken. Zij kunnen nog wel de staande gehouden of aangehouden verdachte aan de kleding onderzoeken. Blijkens de memorie van toelichting (p. 19) moet onder onderzoek aan het lichaam worden verstaan: het onderzoek aan de oppervlakte van het lichaam en het uitwendig schouwen van de openingen en holten van het bovenlichaam. Het onderzoek omvat bijvoorbeeld (memorie van toelichting p. 23) het doen openen van de mondholte, het inspecteren van de neusholte en de oren en het van buiten af schouwen of zich daarin voorwerpen bevinden. Als dit het geval is dan kunnen deze voorwerpen indien zij zonder gebruik van hulpmiddelen eenvoudig kunnen worden verwijderd, in beslag worden genomen.

Onderzoek in het lichaam

Art. 56, tweede lid (nieuw) bepaalt dat alleen de OvJ kan bepalen dat de verdachte - bij het bestaan van ernstige bezwaren - in zijn lichaam wordt onderzocht.¹ Tevens wordt in dit artikellid omschreven wat er moet worden verstaan onder het onderzoek in het lichaam, te weten: het uitwendig schouwen van de openingen en holten van het onderlichaam, röntgenonderzoek, echografie en het inwendig manueel onderzoek van de openingen en holten van het lichaam. Dit onderzoek moet worden uitgevoerd door een arts. Of een bepaalde methode in een concreet geval toepasbaar is, zal in eerste instantie ter beoordeling zijn van de arts die de handeling moet verrichten. Bij het onderzoek in het lichaam zullen overigens de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit met zich meebrengen dat de minst zware methode wordt toegepast; het inwendig onderzoeken van de holten zal in de meeste gevallen dan ook niet als eerste worden toegepast.

III. Artikel 9 Opiumwet

Het onderzoek aan het lichaam zoals dat thans wordt genoemd in art. 9, tweede lid van de Opiumwet, komt te vervallen. Aan dit artikel wordt een

¹ Ook de rechter-commissaris kan ambtshalve of op vordering van de OvJ een onderzoek aan of in het lichaam van de verdachte bevelen.

vierde lid toegevoegd op grond waarvan de OvJ of de HulpOvJ personen die zojuist binnen het grondgebied van Nederland zijn aangekomen of die juist op het punt staan het grondgebied te verlaten en die zijn aangehouden ter zake van een overtreding van de Opiumwet, kan bevelen mee te werken aan een urineonderzoek teneinde vast te stellen of er middelen als bedoeld in art. 2 of 3.1 Opiumwet zijn ingenomen. In de memorie van toelichting wordt expliciet overwogen dat het niet de bedoeling is dat deze bevoegdheid beperkt blijft tot die koeriers die per vliegtuig in- of uitreizen. Bij weigering of indien er een negatieve testuitslag is, maar er toch andere zwaarwegende feiten en omstandigheden zijn die een vermoeden rechtvaardigen dat er sprake is van een vals-negatieve test, kunnen andere strafvorderlijke bevoegdheden (denk bijvoorbeeld aan een röntgenfoto) worden toegepast.

Samenvatting

In het onderstaand schema wordt aangegeven welke personen bevoegd zijn tot het verrichten van welke onderzoeken onder de nieuwe wetgeving.

Personen	Onderzoek
Opsporingsambtenaar	Onderzoek aan kleding
HulpOvJ	Onderzoek aan het lichaam Urinetest ogv art. 9 Opiumwet
OvJ	Onderzoek aan en in het lichaam Urinetest ogv art. 9 Opiumwet
RC (ambtshalve of op vordering OvJ)	Onderzoek aan of in het lichaam

IV. Ophouding voor onderzoek

In een nieuw art. 61 is de ophouding voor verhoor vervangen door het ruimere begrip ophouding voor onderzoek. Hieraan ligt de gedachte ten grondslag dat in de praktijk dit dwangmiddel niet slechts wordt gebruikt voor het verhoor, maar ook bijvoorbeeld voor identificatie en confrontatie met getuigen. De wijziging zoals nu wordt aangebracht laat zien dat er in deze fase van vrijheidsbeneming meer kan dan uitsluitend het verhoor.

V. Maatregelen in het belang van het onderzoek

In een nieuw art. 61a Sv worden een aantal maatregelen in het belang van het onderzoek neergelegd. Als zodanige maatregelen kunnen onder meer worden aangemerkt:

- a. het maken van fotografische opnamen en het nemen van lichaamsmaten
- b. het nemen van vingerafdrukken
- c. de toepassing van een confrontatie
- d. de toepassing van een sorteerproef
- e. het afscheren van snor of baard of het knippen van het hoofdhaar
- f. het tijdelijk doen aantrekken van bepaalde kleding, of het doen opzetten van bepaalde attributen ten behoeve van een confrontatie
- g. plaatsing in een observatiecel
- h. onderzoek naar schotresten op de handen.

De maatregelen kunnen — met uitzondering van de onder a en b genoemde maatregelen — alleen worden bevolen in geval van verdenking van een strafbaar feit waarvoor in verzekeringstelling mogelijk is.

Tot op heden zijn een aantal van deze maatregelen neergelegd in de Invoeringswet Sv en diverse lagere regelgeving. Een aantal maatregelen worden ook in de praktijk als zodanig gebezigd. Gekozen is nu om een aantal van deze maatregelen neer te leggen in het Wetboek van Strafvordering. Nadere regels kunnen worden gesteld bij of krachtens een algemene maatregel van bestuur². Zoals ook al volgt uit de woorden “onder meer”, is de in het nieuwe artikel 61a gegeven opsomming niet limitatief.

Tenslotte verzoek ik u het bovenstaande binnen uw parket kenbaar te maken. U zult te zijner tijd nog worden geïnformeerd over de precieze datum van inwerkingtreding van deze wetswijziging.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Voor verdere vragen omtrent deze wetgeving kunt u zich wenden tot mw. Mr. M. Munsterman (070 3399804).

Met vriendelijke groet,

Het College van procureurs-generaal,

J.L. de Wijkerslooth

² Tegelijkertijd met deze wetswijziging zal een Besluit maatregelen in het belang van het onderzoek inwerkingtreden.

532

**Wet van 1 november 2001 tot wijziging van het
Wetboek van Strafvordering en enige andere
wetten omtrent de toepassing van maatregelen
in het belang van het onderzoek en enige andere
onderwerpen**

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:
Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is de
regeling van de toepassing van maatregelen in het belang van het
onderzoek en enige andere onderwerpen te wijzigen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg
der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij
goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

Het Wetboek van Strafvordering¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 55a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 55b

1. De bij of krachtens artikel 141 aangewezen ambtenaren alsmede bepaalde door Onze Minister van Justitie aangewezen categorieën van andere personen, belast met de opsporing van strafbare feiten, zijn bevoegd met het oog op de vaststelling van de identiteit van de staande gehouden of aangehouden verdachte te vragen naar diens sociaal-fiscaal nummer.

2. De ambtenaren bedoeld in het eerste lid zijn voorts bevoegd een staande gehouden of aangehouden verdachte aan zijn kleding te onderzoeken, alsmede voorwerpen die hij bij zich draagt of met zich mee voert te onderzoeken, een en ander voor zover zulks noodzakelijk is voor de vaststelling van zijn identiteit.

3. Zij oefenen de bevoegdheden bedoeld in het tweede lid alleen dan in het openbaar uit, indien dit redelijkerwijs noodzakelijk is om wegmaking of beschadiging van voorwerpen waaruit de identiteit van die verdachte zou kunnen blijken, te voorkomen.

4. Van de uitoefening van de bevoegdheid, bedoeld in het derde lid,

maken zij proces-verbaal op, dat aan de officier van justitie ter beschikking wordt gesteld.

5. De met toepassing van het eerste of tweede lid verkregen informatie over het sociaal-fiscaal nummer van de verdachte wordt uitsluitend gebruikt voor de raadpleging van de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens ter verificatie van de identiteit van die verdachte en wordt na raadpleging van de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens vernietigd.

B

Artikel 56 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte wordt geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, kan, bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen deze, in het belang van het onderzoek bepalen dat deze aan zijn lichaam of kleding zal worden onderzocht.

2. Onder vernummering van het tweede en derde lid tot vierde en vijfde lid, worden twee leden ingevoegd, luidende:

2. De officier van justitie kan bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen de verdachte, in het belang van het onderzoek bepalen dat deze in zijn lichaam wordt onderzocht. Onder onderzoek in het lichaam wordt verstaan: het uitwendig schouwen van de openingen en holten van het onderlichaam, röntgenonderzoek, echografie en het inwendig manueel onderzoek van de openingen en holten van het lichaam. Het onderzoek in het lichaam wordt verricht door een arts. Het onderzoek wordt niet ten uitvoer gelegd indien zulks om bijzondere geneeskundige redenen onwenselijk is.

3. De in het eerste en tweede lid bedoelde onderzoeken worden op een besloten plaats en voor zover mogelijk door personen van hetzelfde geslacht als de verdachte verricht.

C

Artikel 61 komt te luiden:

Artikel 61

1. Indien de verdachte niet overeenkomstig artikel 57 in verzekering wordt gesteld, noch overeenkomstig artikel 60 voor de rechter-commissaris wordt geleid, wordt hij in vrijheid gesteld, tenzij hij op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, voor ten hoogste zes uren wordt opgehouden voor onderzoek. Tijdens het ophouden voor onderzoek wordt de verdachte gehoord.

2. Indien de ophouding met het oog op het vaststellen van de identiteit plaatsvindt, kan ten aanzien van een verdachte ten aanzien van wie verdenking bestaat terzake van een strafbaar feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegelaten de in het eerste lid genoemde termijn van zes uren, op bevel van de officier van justitie of de hulpofficier voor wie de verdachte is geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden, in het belang van het onderzoek eenmaal met ten hoogste zes uren worden verlengd.

3. Voor de berekening van de in het eerste en tweede lid bedoelde

termijnen wordt de tijd tussen middernacht en negen uur 's morgens niet meegerekend.

4. Het bevel tot verlenging is gedagtekend en ondertekend.
5. Het bevel geeft een korte omschrijving van het strafbare feit ten aanzien waarvan een verdenking bestaat en de feiten of omstandigheden waarop de verdenking is gegrond.
6. De verdachte wordt in het bevel met name of, wanneer zijn naam onbekend is, zo duidelijk mogelijk aangewezen.
7. Een afschrift van het bevel wordt hem onverwijld uitgereikt.

D

Artikel 61a komt te luiden:

Artikel 61a

1. Tegen de voor onderzoek opgehouden verdachte kunnen maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen. Als zodanige maatregelen kunnen onder meer worden aangemerkt:
 - a. het maken van fotografische opnamen of video-opnamen en het nemen van lichaamsmaten;
 - b. het nemen van vingerafdrukken;
 - c. de toepassing van een confrontatie;
 - d. de toepassing van een geuridentificatieproef;
 - e. het afscheren, knippen of laten groeien van snor, baard of hoofdhaar;
 - f. het dragen van bepaalde kleding of bepaalde attributen ten behoeve van een confrontatie;
 - g. plaatsing in een observatiecel;
 - h. onderzoek naar schotresten op het lichaam.
2. De in het eerste lid genoemde maatregelen kunnen, behoudens de in het eerste lid onder a en b bedoelde maatregelen, voor zover die zijn gericht op het vaststellen van de identiteit, alleen worden bevolen in geval van verdenking van een strafbaar feit waarvoor in verzekeringstelling mogelijk is.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld omtrent de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek.

E

De artikelen 61b en 61c vervallen.

F

Artikel 62 komt te luiden:

Artikel 62

1. De in verzekering gestelde verdachte wordt aan geen andere beperkingen onderworpen dan die in het belang van het onderzoek of in het belang der orde volstrekt noodzakelijk zijn.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 50, kunnen tegen de in het eerste lid bedoelde verdachte maatregelen in het belang van het onderzoek worden bevolen. Als zodanige maatregelen kunnen, naast de in artikel 61a, eerste lid, onderdeel a tot en met h, genoemde maatregelen, onder meer worden aangemerkt:
 - a. beperkingen met betrekking tot het ontvangen van bezoek, telefoonverkeer, briefwisseling en de uitreiking van kranten, lectuur of andere gegevensdragers, dan wel andere maatregelen betrekking hebbend op het verblijf in het kader van de vrijheidsbeneming;

b. de overbrenging naar een ziekenhuis, of een andere instelling waar medisch toezicht is gewaarborgd, of verblijf in een daartoe ingerichte cel onder medisch toezicht.

3. De behandeling van de in verzekering gestelde verdachten en de eisen waaraan de voor de inverzekeringstelling bestemde plaatsen moeten voldoen, worden, naar beginselen bij of krachtens de wet te stellen, geregeld bij algemene maatregel van bestuur.

4. Indien naar aanleiding van de in artikel 59, vijfde lid, genoemde kennisgeving een rapport is opgesteld, neemt de officier van justitie van dat rapport kennis alvorens een vordering tot bewaring te doen.

5. De verdachte zal bij de toepassing van de maatregelen, bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, worden gewezen op de bezwaarmogelijkheid die in artikel 62a, vierde lid, is opgenomen.

G

Na artikel 62 wordt een nieuw artikel 62a ingevoegd, luidende:

Artikel 62a

1. Maatregelen in het belang van het onderzoek kunnen tijdens het gerechtelijk vooronderzoek door de rechter-commissaris en anders door de officier van justitie worden bevolen.

2. De bevoegdheid bedoeld in het eerste lid komt, uitgezonderd de bevoegdheid tot het geven van een bevel tot de maatregel bedoeld in artikel 61a, eerste lid, onder e, gedurende de ophouding voor onderzoek en de inverzekeringstelling indien het optreden van de officier van justitie niet kan worden afgewacht, toe aan de hulpofficier van justitie die de ophouding voor onderzoek dan wel de inverzekeringstelling heeft gelast.

3. De directeur van het huis van bewaring, indien de vrijheidsbeneming aldaar wordt ondergaan, en anders de bij het bevel aan te wijzen persoon, draagt zorg voor de uitvoering van het bevel.

4. De verdachte kan tegen het bevel als bedoeld in artikel 62, tweede lid, onder a, een bezwaarschrift indienen bij de rechtbank of, indien het bevel is gegeven in het kader van de voorlopige hechtenis, bij het rechterlijk college dat oordeelt omtrent de voortzetting van de voorlopige hechtenis. Het bevel wordt in afwachting van de rechterlijke beslissing niet uitgevoerd, tenzij degene die het bevel heeft gegeven een onverwijde uitvoering in het belang van het onderzoek volstrekt noodzakelijk acht.

H

Artikel 76 komt te luiden:

Artikel 76

In geval van voorlopige hechtenis zijn de artikelen 62 en 62a van overeenkomstige toepassing.

Ha

Artikel 95, tweede lid, komt te luiden:

2. Met betrekking tot het onderzoek aan of in het lichaam of het onderzoek aan de kleding van de aangehouden verdachte geldt artikel 56, eerste tot en met vierde lid.

I

Artikel 195 komt te luiden:

Artikel 195

1. De rechter-commissaris kan, ambtshalve of op de vordering van de officier van justitie, bevelen dat de verdachte tegen wie ernstige bezwaren bestaan, in het belang van het onderzoek aan zijn lichaam of kleding zal worden onderzocht.

2. De rechter-commissaris kan, ambtshalve of op de vordering van de officier van justitie, bevelen dat de verdachte tegen wie ernstige bezwaren bestaan, in het belang van het onderzoek in zijn lichaam zal worden onderzocht. Onder onderzoek in het lichaam wordt verstaan: het uitwendig schouwen van de openingen en holten van het onderlichaam, röntgenonderzoek, echografie en het inwendig manueel onderzoek van de openingen en holten van het lichaam. Het onderzoek in het lichaam wordt verricht door een arts. Het onderzoek wordt niet ten uitvoer gelegd indien zulks om bijzondere geneeskundige redenen onwenselijk is.

3. In geval van dringende noodzakelijkheid kan de rechter-commissaris het in het eerste lid bedoelde bevel ook geven ten aanzien van degenen van wie wordt vermoed dat zij sporen van het strafbare feit aan het lichaam of de kleding dragen.

4. De in het eerste tot en met derde lid bedoelde onderzoeken worden op een besloten plaats en, voor zover mogelijk, door personen van hetzelfde geslacht als de te onderzoeken persoon verricht.

5. Het bevel wordt niet gegeven dan nadat de betrokken persoon daarover is gehoord.

J

Artikel 539o wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De officier van justitie kan ten aanzien van een aangehoudene tegen wie ernstige bezwaren bestaan, een bevel geven als bedoeld in het eerste of tweede lid van artikel 56.

2. In het tweede lid wordt «artikel 56, tweede lid,» vervangen door: artikel 56, vierde lid,.

ARTIKEL II

De Opiumwet² wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid komt te luiden:

2. Zij zijn bevoegd een persoon, verdacht van een bij deze wet als misdrijf strafbaar gesteld feit, bij het bestaan van ernstige bezwaren tegen deze, aan de kleding te onderzoeken.

2. Na het derde lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

4. De officier van justitie of de hulpofficier van justitie voor wie de verdachte wordt geleid of die zelf de verdachte heeft aangehouden is bevoegd een persoon die zojuist binnen het grondgebied van Nederland is binnengekomen of die op het punt staat dit grondgebied te verlaten, en die is aangehouden terzake van een bij deze wet als misdrijf strafbaar gesteld feit, een vordering te geven tot medewerking aan een urine-onderzoek, gericht op het aantonen van de aanwezigheid in het lichaam van middelen als bedoeld in artikel 2 of 3, eerste lid.

ARTIKEL III

De artikelen 222 en 225 van de Invoeringswet Wetboek van Strafvordering³ vervallen.

ARTIKEL IV

Artikel 37, derde lid, van de Penitentiaire beginselenwet⁴ vervalt. Het vierde lid van dat artikel wordt vernummerd tot derde lid.

ARTIKEL V

De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 1 november 2001

Beatrix

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

Uitgegeven de *dertiende* november 2001

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:

Kamerstukken II 1999/2000, 2000/2001, 26 983. Handelingen II 2000/2001, blz. 4964–4965.

Kamerstukken I 2000/2001, 26 983 (298, 298a, 298b, 298c).

Handelingen I 2001/2002, zie vergadering d.d. 30 oktober 2001.

¹ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 1 november 2001, Stb. 531.

² Stb. 1976, 425, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 mei 1999, Stb. 243.

³ Stb. 1925, 308, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 18 juni 1998, Stb. 430.

⁴ Stb. 1998, 430, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 december 2000, Stb. 2001, 28.

Arrondissementsparket Breda

Openbaar Ministerie

WL

Politie MVB	
Ingek.:	23 OKT. 2002
reg.nr.:	Rmub02/4030
class.:	-1-95 -1871 13
d.d.	
P.v. Zunder	

Postadres Postbus 90112, 4800 RA BREDA

Aan:

de Burgemeesters in het Arrondissement Breda

de Korpschef van Politie Midden en West Brabant

de Districtschefs van Politie Midden en West Brabant

Bezoekadres

Sluisingel 20

4811 TA BREDA

Telefoon (076) 5 311 ...

Fax (076) 5 311 ...

e-mail ombreda@wxs.nl

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Ons kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

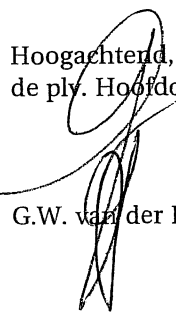
Secretariaat hoofdofficier
mw. H.G.A. Oudenhuijsen
076-5 311 426
21 oktober 2002
Bd 3410 Decos 561
3
Inwerkingtreding wet preventief fouilleren

Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden.
Wilt U slechts één zaak
in Uw brief behandelen.

Bijgaand treft u ter informatie aan een brief met bijlagen van het College van procureurs-generaal d.d. 2 oktober 2002 met betrekking tot de wet preventief fouilleren, in werking getreden per 15 september j.l.

Hierdoor wordt voor de Burgemeester de mogelijkheid geopend zogeheten 'veiligheidsrisicogebieden' aan te wijzen, op basis waarvan de officier van justitie bepaalde bevoegdheden uit de Wet wapens en munitie kan gelasten. Ik verwijs u kortheidshalve naar de inhoud van de bijlagen.

Hoogachtend,
de ply. Hoofdofficier van Justitie,

G.W. van der Burg

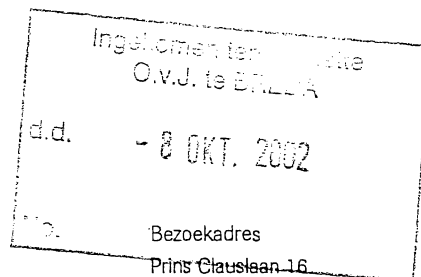
Openbaar Ministerie

College van procureurs-generaal

Voorzitter

Postadres Postbus 20305, 2500 EH Den Haag

Hoofdadvocaten-generaal
(Fgd.) Hoofdofficieren van justitie
Hoofd BVOM
Directeur BOOM

Bezoekadres

Prins Clauslaan 16

2595 AJ Den Haag

Telefoon +31 70 33 99 600

Fax +31-70 33-99 854

DECOSNUMMER : 561

BD-NUMMER : 3410

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
Datum
Ons kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

Bestuurlijke en Juridische Zaken

mr. A. Wolfs

070-339 9804

02 oktober 2002

PaG/BJZ/3247

1

Inwerkingtreding wet preventief fouilleren

Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden
Wilt u slechts één zaak in
uw brief behandelen

Collegae,

Hierbij bericht ik u dat op 15 september 2002 de Wet tot wijziging van de Gemeentewet en de Wet wapens en munitie in verband met de bestrijding van wapengeweld¹ in werking is getreden. De wet bestaat uit een bestuursrechtelijk en een strafvorderlijk deel en schept nieuwe mogelijkheden om illegaal wapenbezit en -gebruik te bestrijden. In deze brief schets ik de voor het Openbaar Ministerie relevante wijzigingen.

Bestuursrechtelijk deel

De gemeenteraad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om bij openbare orde-verstoring door aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied.

De burgemeester gaat niet tot aanwijzing als veiligheidsrisicogebied dan na overleg met de officier van justitie in het driehoeksoverleg (art. 151b Gemeentewet, nieuw). Van belang is dat de officier van justitie geen vetorecht heeft.

Strafvorderlijk deel

De bevoegdheid van opsporingsambtenaren om

1. te vorderen dat de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, wordt geopend
 2. vervoermiddelen te onderzoeken en
 3. personen aan hun kleding te onderzoeken
- wordt verruimd. Deze bevoegdheden kunnen nu ook worden uitgeoefend

¹ Wet van 13 juli 2002, Stb. 420, wet "preventief fouilleren".

indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27 WWM (kort gezegd: het vervaardigen etc. van een wapen van categorie I, het voorhanden hebben van een wapen of munitie van de categorieën II en III en het dragen van een wapen van de categorieën II, III en IV).

Voorts kan de officier van justitie gelasten dat binnen een door de burgemeester aangewezen risicoveiligheidsgebied tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om

1. verpakkingen van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie;
2. vervoermiddelen te onderzoeken op munitie;
3. hem aan zijn kleding te onderzoeken op aanwezigheid van wapens of munitie (artikel 50, 51 en 52 WWM, nieuw).

Als bijlage treft u aan een kopie van de wet, zoals die in het Staatsblad is gepubliceerd. Ten slotte wijs ik u op het artikel "Preventief fouilleren" in Nieuwsbrief Strafrecht 2001, aflevering 9, p. 304 en op de syllabus over de nieuwe wet van mr. J.M. Verheul, raadsheer in het Gerechtshof Amsterdam. Een kopie van deze syllabus heeft u reeds ontvangen via de jurisprudentieflits.

Met vriendelijke groet,

Het College van procureurs-generaal,

J.L. de Wijkerslooth

420**Wet van 13 juli 2002 tot wijziging van de Gemeentewet en de Wet wapens en munitie in verband met de bestrijding van wapengeweld**

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is ter bestrijding van bezit van vuur-, steek- en andere wapens en daarmee samenhangend geweld de Gemeentewet en de Wet wapens en munitie te wijzigen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Gemeentewet¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 151a wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 151b

1. De raad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied. In een veiligheidsrisicogebied kan de officier van justitie de bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 50, derde lid, 51, derde lid, en 52, derde lid, van de Wet wapens en munitie toepassen.

2. De burgemeester gaat niet over tot aanwijzing als veiligheidsrisicogebied dan na overleg met de officier van justitie in het overleg, bedoeld in artikel 14 van de Politiewet 1993.

3. De aanwijzing als veiligheidsrisicogebied wordt gegeven voor een bepaalde duur die niet langer is en voor een gebied dat niet groter is dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde.

4. De beslissing tot gebiedsaanwijzing wordt op schrift gesteld en bevat een omschrijving van het gebied waarop deze van toepassing is alsmede de geldigheidsduur. Indien de situatie dermate spoedeisend is dat de

burgemeester de beslissing tot gebiedsaanwijzing niet tevoren op schrift kan stellen, zorgt hij alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en voor de bekendmaking daarvan.

5. De burgemeester brengt de gebiedsaanwijzing zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad en van de officier van justitie, bedoeld in het tweede lid.

6. Zodra de verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, bedoeld in het eerste lid, is geweken, trekt de burgemeester de gebiedsaanwijzing in. Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing.

B

In artikel 177 wordt de zinsnede «de artikelen 154a, 172, 173, 174, tweede lid, 174a, 175, 176 en 176a» vervangen door: de artikelen 151b, 154a, 172, 173, 174, tweede lid, 174a, 175, 176 en 176a.

C

In artikel 178 wordt de zinsnede «krachtens artikel 154a» vervangen door: krachtens de artikelen 151b en 154a.

ARTIKEL II

De Wet wapens en munitie² wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 50 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd te vorderen dat de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, wordt geopend, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- a. een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- b. een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- c. aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.

2. Na het tweede lid wordt, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd, luidende:

3. In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om verpakkingen van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.

B

Artikel 51 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.

2. Na het tweede lid wordt, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd, luidende:

3. In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.

C

Artikel 52 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid komt te luiden:

2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd personen aan hun kleding te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.

2. Na het tweede lid wordt, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd, luidende:

3. In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om hem aan zijn kleding te onderzoeken op de aanwezigheid van wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om een ieder aan zijn kleding te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.

ARTIKEL III

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:
Kamerstukken II 1999/2000, 2000/2001, 26 865.
Handelingen II 2000/2001, blz. 3730–3756;
3812–3829; 5457–5481; 5483–5488; 5862–5865;
6055.
Kamerstukken I 2000/2001, 26 865 (338);
2001/2002, 26 865 (75, 75a, 75b, 75c, 75d).
Handelingen I 2001/2002, blz. 1385–1396.

¹ Stb. 1993, 611, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 juni 2002, Stb. 399.

² Stb. 1997, 292, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 18 april 2002, Stb. 244.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 13 juli 2002

Beatrix

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K. G. de Vries

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

Uitgegeven de *twintigste* augustus 2002

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

Aan: strafsector
Van: mr. J.M. Verheul
D.d.: 12 september 2002
Betr.: **Wet van 13 juli 2002 tot wijziging van de Gemeentewet en de Wet wapens en munitie in verband met de bestrijding van wapengeweld, Stb. 420 (wet 'preventief fouilleren')**

inwerkingtreding: 15 september 2002

INHOUD

1.	Leeswijzer en bronnen	2
2.	Inwerkingtreding en overgangsrecht	3
3.	Korte inhoud en ratio van de wijzigingswet	
4.	Aanwijzing veiligheidsrisicogebieden	
4.1	Aanwijzingsregels	4
4.2	Veiligheidsrisicogebied	7
4.3	Gebiedsaanwijzing als bevoegdheidsbasis	8
4.4	Aanwijzingsvoorwaarden en procedure	8
4.5	Rechtsbescherming	11
5.	Bevelsbevoegdheid OvJ	12
6.	Onderzoek verpakkingen inclusief reisbagage	
6.1	Art. 50 WWM (nieuw)	14
6.2	Voorwaarden reguliere toepassing	15
6.3	Preventieve toepassing in veiligheidsrisicogebied	17
6.4	Voorwaarden preventieve toepassing	17
7.	Onderzoek vervoermiddelen	
7.1	Art. 51 WWM (nieuw)	18
7.2	Voorwaarden reguliere toepassing	19
7.3	Preventieve toepassing in veiligheidsrisicogebied	21
7.4	Voorwaarden preventieve toepassing	21
8.	Onderzoek aan de kleding	
8.1	Art. 52 WWM (nieuw)	22
8.2	Voorwaarden reguliere toepassing	23
8.3	Preventieve toepassing in veiligheidsrisicogebied	24
8.4	Voorwaarden preventieve toepassing	25
9.	Onderzoek kleding/reisbagage luchtpassagiers	26
10.	Voor preventieve toepassing geen machtiging RC vereist	26

Bijlage: tekst van de wet

1. Leeswijzer en bronnen

De wijzigingswet

Wet van 13 juli 2002 tot wijziging van de Gemeentewet en de Wet wapens en munitie in verband met de bestrijding van wapengeweld, Stb. 420.

De wettekst is als bijlage opgenomen.

Het betrof een initiatief-wetsvoorstel van het kamerlid Van de Camp. Dit voorstel 'concurrerde' lange tijd met een regeringsvoorstel inzake hetzelfde onderwerp (inmiddels ingetrokken: Kamerstukken II 27 605, nr. 4).

Het initiatiefvoorstel is aan het regeringsvoorstel aangepast met uitzondering van de RC-machtiging (zie o.a. nr. 11 van kamerstukken 26 865 en hierna: 10).¹

Naar de aan de wijzigingswet voorafgaande kamerstukken wordt hierna als volgt verwezen:

- nr. 5: Kamerstukken TK 1999/00, 26 865, nr. 5, Memorie van toelichting zoals gewijzigd naar aanleiding van het advies van de raad van state.
- nr. 7: Kamerstukken TK 2000/01, 26 865, nr. 7, Nota naar aanleiding van het verslag.
- nr. 11: Kamerstukken TK 2000/01, 26 865, nr. 11, Derde nota van wijziging.
- nr. 75a: Kamerstukken EK 2001/02, 26 865, nr. 75a, Memorie van antwoord.

Literatuur

- D.H. de Jong en H.G.M. Krabbe, De wet Wapens en Munitie, een strafrechtelijk commentaar, Alphen aan den Rijn, 1989,
- Politie Rotterdam-Rijnmond, Aanpak van vuurwapengeweld, 28 april 1998.
- Beleidsonderzoek en Advies (BOA), Gebruik van opsporingsbevoegdheden in de WWM, verslag van proefprojecten grensverkenning WWM-opsporingsbevoegdheden.
- Brief van de Raad van Hoofdcommissarissen aan de minister van Binnenlandse Zaken, 2 december 1998, opgenomen als bijlage 9 bij het eindrapport landelijk project aanpak illegale vuurwapens.
- Brief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten aan de Tweede Kamer der Staten-generaal, 20 oktober 1999.
- T. Kooijmans en R.W. van Zuijlen, Opsporing en toezicht in het kader van de privacy, Openbaar bestuur, 2001/10, oktober 2001, p. 2-5.
- Preventief fouilleren, Nieuwsbrief strafrecht, 2001/9, 17 augustus 2001, p. 304-305.
- Y. Buruma, Kroniek van het strafrecht, NJB 2002/31, 6 september 2002, p. 1508.

¹ Daarnaast is er nog het initiatiefwetsvoorstel van het kamerlid Kuiper (Kamerstukken II 27 611), inmiddels overgenomen door de leden Van Heemst en Wolfsen. Dit nog lopende voorstel behelst wijziging van art. 51 WWM, waarmee opsporingsambtenaren een algemene en ruim geformuleerde bevoegdheid krijgen om vervoermiddelen te onderzoeken; blijkens de MvT: op aanwezigheid van (vuur)wapens).

2. Inwerkingtreding en overgangsrecht

Inwerkingtreding van de wijzigingswet: 15 september 2002 (Besluit van 30 augustus 2002, Stb. 459). De wet bevat geen overgangsbepalingen, dus is sprake van directe werking.

3. Korte inhoud en ratio van de wijzigingswet

Korte inhoud

De wet scherpt een aantal handhavingsinstrumenten ter bestrijding van illegaal wapenbezit en -gebruik aan. Dit gebeurt langs een bestuursrechtelijk en een strafvordelijk spoor.

Bestuursrechtelijk spoor

De burgemeester is - na daartoe strekkende raadsverordening - bevoegd bij openbare-orde-verstoring door aanwezigheid van wapens of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan een gebied (met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven) voor een bepaalde tijd aan te wijzen als 'veiligheidsrisicogebieden' (art. 151b Gemeentewet, nieuw).

Strafvordelijk spoor

Binnen een veiligheidsrisicogebied kan de OvJ bevelen dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om:

- verpakkingen van goederen, inclusief reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie (art. 50 WWM, nieuw);
- vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie (art. 51 WWM, nieuw);
- personen aan de kleding te onderzoeken op de aanwezigheid van wapens of munitie (art. 52 WWM, nieuw).

Ratio

Aanscherping van de handhavingsinstrumenten wordt nodig geacht, omdat de drempel om wapens te dragen in de samenleving steeds lager lijkt te liggen. Nu geweldsproblematiek sterk is geconcentreerd rond bepaalde tijden en in bepaalde gebieden is een tijd- en gebiedgerichte aanpak gewenst. Hoofddoel daarvan is het terugdringen van door wapenbezit en -gebruik ontstane onveiligheid.

(nr. 5, p. 1, 2, 3, 4-5; nr. 7, p. 1 en 7; nr. 75a, p. 3)

4. Aanwijzing veiligheidsrisicogebieden

4.1 Aanwijzingsregels

Art. 151b Gemeentewet (nieuw)

- '1. De raad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied. In een veiligheidsrisicogebied kan de officier van justitie de bevoegdheden, bedoeld 50, derde lid, 51, derde lid, en 52, derde lid, van de Wet wapens en munitie van toepassen.*
- 2. De burgemeester gaat niet over tot aanwijzing als veiligheidsrisicogebied dan na overleg met de officier van justitie in het overleg, bedoeld in artikel 14 van de Politiewet 1993.*
- 3. De aanwijzing als veiligheidsrisicogebied wordt gegeven voor een bepaalde duur die niet langer is en voor een gebied dat niet groter is dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde.*
- 4. De beslissing tot gebiedsaanwijzing wordt op schrift gesteld en bevat een omschrijving van het gebied waarop deze van toepassing is alsmede de geldigheidsduur. Indien de situatie dermate spoedeisend is dat de burgemeester de beslissing tot gebiedsaanwijzing niet tevoren op schrift kan stellen, zorgt hij alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en voor de bekendmaking daarvan.*
- 5. De burgemeester brengt de gebiedsaanwijzing zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad en van de officier van justitie, bedoeld in het tweede lid.*
- 6. Zodra de verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, bedoeld in het eerste lid, is geweken, trekt de burgemeester de gebiedsaanwijzing in. Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing.'*

Art. 151b is ingevoegd na art. 151a Gemeentewet (art. I, onder A, wijzigingswet).²

De inhoud van art. 151b Gemeentewet (nieuw) wordt besproken in 4.3 - 4.5.

² De leden 4 tot en met 6 zijn ontleend aan het wetsvoorstel van de regering (Kamerstukken II 27 605), zie 1.

Gebiedsaanwijzing: niet delegerbaar aan de politieArt. 177 Gemeentewet (cursief = nieuw)

- '1. De burgemeester kan een in de gemeente dienstdoende ambtenaar van politie machtigen in zijn naam besluiten te nemen of andere handelingen te verrichten.
2. Geen machtiging wordt verleend tot het nemen van besluiten ingevolge de artikelen 151b, 154a, 172, 173, 174, tweede lid, 174a, 175, 176 en 176a en tot uitvoering van beslissingen van de raad.'

Art. I, onder B van de wijzigingwet luidt als volgt:

*'In artikel 177 (cursiv. JV) wordt de zinsnede 'de artikelen 154a, 172, 173, 174, tweede lid, 174a, 175, 176 en 176a' vervangen door: de artikelen 151b, 154a, 172, 173, 174, tweede lid, 174a, 175, 176 en 176a.'*³

Men leze dat de wijziging is aangebracht *in lid 2* van art. 177. De vermelding daarvan is door de wetgever per abuis weggelaten (JV).⁴

Gelet op haar ingrijpende karakter is de bevoegdheid tot gebiedsaanwijzing (art. 151 b Gemeentewet, nieuw) - evenals andere openbare-orde- en noodbevoegdheden uit hoofdstuk XI - gebracht onder het verbod om in de gemeente dienstdoende ambtenaren van politie te machtigen namens de burgemeester besluiten te nemen. Gezien de aard van de bevoegdheid behoort de uitoefening van de bevoegdheid voorbehouden te blijven aan de burgemeester. (nr. 11, p. 8)

³ Deze wijziging is ontleend aan het wetsvoorstel van de regering (Kamerstukken II 27 605). Zie 1.

⁴ Ik wijs op dit op zichzelf verwaarloosbare abuis omdat zoiets - met grotere 'impact' - ook speelt bij de wijziging van art. 178 Gemeentewet (zie hierna). De wetgever is abusievelijk uitgegaan van art. 177 Gemeentewet (oud) van vóór de invoering van de wet dualisering gemeentebestuur ('De burgemeester kan een in de gemeente dienstdoende ambtenaar van politie machtigen tot uitvoering van zijn besluiten, met uitzondering van besluiten voortvloeiende uit de artikelen 154a, 172, 173, 174, tweede lid, 175, 176 en 176a, en van besluiten van de raad.'). De wijziging had moeten zien op de actuele tekst ('1. De burgemeester kan een in de gemeente dienstdoende ambtenaar van politie machtigen in zijn naam besluiten te nemen of andere handelingen te verrichten. 2. Geen machtiging wordt verleend tot het nemen van besluiten ingevolge de artikelen 154a, 172, 173, 174, tweede lid, 174a, 175, 176 en 176a en tot uitvoering van beslissingen van de raad.')

Het ministerie - hierop gewezen - deelde mij mee dat dit punt (en de misslag bij art. 178 Gemeentewet; zie hierna) onder de aandacht zou worden gebracht van het ministerie van BIZA, waarna van die kant reparatie zou volgen (hetgeen mij door BIZA nadien is bevestigd) (JV).

Aanwijzingsbevoegdheid: niet overdraagbaar aan bestuurscommissie (art. 178 Gemeentewet)

Art. I, onder C wijzigingwet luidt: 'In artikel 178 wordt *de zinsnede 'krachtens artikel 154a'* (cursiv. JV) vervangen door: krachtens de artikelen 151b en 154a.'⁵ Echter, de zinsnede '*krachtens artikel 154a*' leest men niet in art. 178 Gemeentewet:

1. De burgemeester kan aan een door hem ingestelde bestuurscommissie en aan de voorzitter van het dagelijks bestuur van een deelgemeente bevoegdheden overdragen, tenzij de aard van de bevoegdheid zich tegen overdracht verzet.
2. De bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 154a en 172 tot en met 176a, kunnen in ieder geval niet worden overgedragen.
3. Ten aanzien van een besluit dat wordt genomen op grond van het eerste lid zijn de artikelen 139, tweede lid, 140 en 141 van overeenkomstige toepassing.
4. De burgemeester neemt geen besluit op grond van het eerste lid dan nadat de raad een ontwerp-besluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van de burgemeester te brengen.'

Men dient lid 2 - gelet op de (bedoelde) wijziging - te lezen als volgt:

'De bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 151b en 154a en 172 tot en met 176a, kunnen in ieder geval niet worden overgedragen.'⁶

Deze redenering berust op het volgende (JV).

De wetgever is uitgegaan van art. 178 Gemeentewet (oud) zoals dat luidde vóór de wet dualisering gemeentebestuur en waarin de zinsnede '*krachtens artikel 154a*' wél was te lezen.⁷ Het gevolg is een kennelijke misslag in de wijzigingswet.⁸ In weerwil daarvan mag men lid 2 gecorrigeerd lezen zoals hiervoor bepleit. Dit op basis van een m.i. redelijke uitleg naar de bedoeling van de wetgever, een bedoeling die met name volgt uit onderstaande passage uit de kamerstukken. (JV)

Ook in art. 178 Gemeentewet vindt verwijzing plaats naar de openbare orde- en noodbevoegdheden uit hoofdstuk XI van de Gemeentewet. Omdat de aanwijzingsbevoegdheid van art. 151b Gemeentewet vergelijkbaar is met bevoegdheden uit hoofdstuk XI, zijn besluiten die worden genomen op basis van artikel 151b, daaraan gelijkgeschakeld en om die reden toegevoegd aan art. 178 Gemeentewet. Gezien de aard van de bevoegdheid behoort de uitoefening van de bevoegdheid voorbehouden te blijven aan de burgemeester. (nr. 11, p. 8)

⁵ Deze wijziging is ontleend aan het wetsvoorstel van de regering (Kamerstukken II 27 605); zie 1.

⁶ M.a.w. een gebiedsaanwijzing door een in lid 1 bedoelde bestuurscommissie resp. voorzitter is niet rechtsgeldig.

⁷ 1. Tenzij de aard van de bevoegdheid zich tegen overdracht verzet, kan de raad, op voorstel van de burgemeester, bevoegdheden van de burgemeester overdragen aan een commissie als bedoeld in artikel 82 met uitzondering van de bevoegdheden, welke aan de burgemeester zijn toegekend krachtens artikel 154a en in de artikelen 172 tot en met 176a.
2. Ten aanzien van een besluit als bedoeld in het eerste lid zijn de artikelen 139, 140 en 141 van overeenkomstige toepassing.' (onderstreping JV)

⁸ Het ministerie - hierop gewezen - deelde mij dat dit inderdaad het geval is en dat de misslag onder de aandacht zou worden gebracht van het ministerie van BIZA, waarna van die zijde reparatie zou volgen (hetgeen mij nadien door BIZA is bevestigd) (JV).

4.2 Veiligheidsrisicogebied

'De raad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om (...) een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied.'
(art. 151b lid 1, eerste volzin, Gemeentewet, nieuw)

Een veiligheidsrisicogebied, tot de aanwijzing daarvan de burgemeester - na daartoe strekkende raadsverordening - bevoegd is, wordt gekenmerkt door een hoog risico op geweldsincidenten en dreigingen met (vuur)wapens. Voorbeelden:

- concentraties van uitgaansgelegenheden die in avond en nacht uit een oogpunt van openbare orde en veiligheid een bijzondere gevaarstelling met zich meebrengen;
- grote (sport)manifestaties met een verhoogd risico op verstoring van de openbare orde en veiligheid;
- gebieden met voortdurende drugsoverlast.

(nr. 5, p. 5; nr. 7, p. 3)

Bij een veiligheidsrisicogebied gaat het om een gebied dat in de openlucht is gelegen en dat naar bestemming of vast gebruik voor iedereen toegankelijk is.

Ook bijv. publieke gedeelten van stations. Maar niet: scholen resp. schoolpleinen: die zijn naar hun bestemming niet voor een ieder toegankelijk. (Scholen stellen zelf in hun reglementen vast hoe zij leerlingen eventueel op wapens controleren.)
(nr. 7, p. 7 en 13)

De (straat)handel in drugs gaat vaak gepaard met bezit van (vuur)wapens. De proeven met preventief fouilleren vonden plaats in een uitgaansgebied (Eindhoven) maar eveneens in gebieden die - naast het bestaan van een duidelijke wapenproblematiek - ook geteisterd werden door drugsoverlast, te weten Amsterdam Zuid-Oost en de Millinxbuurt in Rotterdam. Men moet overigens niet de indruk doen ontstaan dat gebieden waarin dergelijke activiteiten (veel) voorkomen als zodanig een dergelijk bijzonder risico met zich mee brengen. (nr. 7, p. 3)

4.3 Gebiedsaanwijzing als bevoegdheidsbasis

'In een veiligheidsrisicogebied kan de officier van justitie de bevoegdheden, bedoeld 50, derde lid, 51, derde lid, en 52, derde lid, van de Wet wapens en munitie van toepassen.' (art. 151b lid 1, tweede volzin, Gemeentewet, nieuw)

De gebiedsaanwijzing door de burgemeester geeft de bevoegdheidsbasis voor de preventieve toepassing van dwangmiddelen. In een veiligheidsrisicogebied kan de OvJ bevelen dat tegenover een ieder de bevoegdheid wordt uitgeoefend om zonder voorafgaande aanleiding - op de aanwezigheid van wapens en/of munitie - te onderzoeken:

- verpakkingen, inclusief reisbagage (art. 50 lid 3 WWM, nieuw) (zie 6);
- vervoermiddelen (art. 51 lid 3 WWM, nieuw) (zie 7);
- personen aan de kleding (art. 52 lid 3 WWM, nieuw) (zie 8).

4.4 Aanwijzingsvoorwaarden en procedure

Alleen na verordening gemeenteraad

'De raad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied.' (art. 151b lid 1, eerste volzin, Gemeentewet, nieuw)

Het is ten behoeve van de democratische inbedding van de gebiedsaanwijzing wenselijk dat de gemeenteraad zich in ieder geval in algemene zin heeft uitgesproken over de wenselijkheid om preventief te kunnen fouilleren. Aangesloten is bij de tekst van art. 154a Gemeentewet inzake de bestuurlijke ophouding.

De wet bevat geen voorschrift met betrekking tot de vorm en inhoud van de door de gemeenteraad op te stellen verordening. Deze kan dus inhouden: een algemene omschrijving van de bevoegdheid tot preventief fouilleren (lees: de bevoegdheden tot het op wapens en munitie onderzoeken van verpakkingen inclusief reisbagage, vervoermiddelen, en/of personen aan hun kleding, JV). (nr. 7, p. 4)

Aanwijzingsgrondslag: handhaving openbare orde

De aanwijzing van de burgemeester tot aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied vindt toepassing *'bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan'* (art. 151b lid 1 Gemeentewet, nieuw).

Deze uitdrukkelijke clausulering benadrukt het bijzondere karakter van de maatregel. De zinsnede *'ernstige vrees voor het ontstaan daarvan'* sluit aan bij de terminologie van de artt. 175 en 176 Gemeentewet (noodbevoegdheden burgemeester). Vrees is een subjectief begrip. De vrees moet echter wel objectiveerbaar zijn, in de zin dat er in redelijkheid sprake van moet zijn. De vrees kan bijv. ontstaan uit politie-informatie of uit eerdere incidenten of dreiging daarvan. (nr. 5, p. 9)

Of ernstige vrees voldoende is om over te gaan tot gebiedsaanwijzing behoort tot de bestuurlijke afweging van de burgemeester. Bij die afweging overlegt de burgemeester met de OvJ. Of de vrees ernstig genoeg was is achteraf ter toetsing voorbehouden aan de rechter. De rechter moet aan de hand van de feiten die tot de vrees aanleiding hebben gegeven, kunnen toetsen of deze gerechtvaardigd is. (nr. 5, p. 9; nr. 7, p. 7)

De aanwijzingsbevoegdheid van de burgemeester komt voort uit diens taak met betrekking tot de handhaving van de openbare orde; het bevel van de OvJ tot toepassing van een (preventieve) bevoegdheid in het veiligheidsrisicogebied gebeurt vanuit diens taak bij de opsporing van strafbare feiten, i.c. de overtreding van de WWM. Zie ook 5, hierna.

Afstemming in de driehoek

'De burgemeester gaat niet over tot aanwijzing als veiligheidsrisicogebied dan na overleg met de officier van justitie in het overleg, bedoeld in artikel 14 van de Politiewet 1993' (art. 151b lid 2 Gemeentewet, nieuw).

Als bij preventieve fouillering een wapen wordt aangetroffen kan dat leiden tot beslissing over strafrechtelijke afdoening. Mede daarom is afstemming tussen burgemeester en OvJ vóór de gebiedsaanwijzing van groot belang. Waarbij overigens een rol speelt dat voor de burgemeester bij een gebiedsaanwijzing de algemene veiligheidssituatie in het gebied bepalend is en niet het bestaan van aanwijzingen van een concreet delict. (nr. 5, p. 8; nr. 7, p. 5)

Het overleg van burgemeester en OvJ betreft ook de vraag of de 'ernstige vrees' voor verstoring van de openbare orde voldoende is om tot gebiedsaanwijzing over te gaan (nr. 7, p. 7).

Is een gebied eenmaal aangewezen dan hoeft voor iedere afzonderlijke fouilleringsactie geen apart driehoeksoverleg plaats te vinden (nr. 7, p. 4).

Er staat niet *in* overleg met de OvJ. Dat zou de indruk kunnen wekken dat het aanwijzingsbesluit een gedeelde verantwoordelijkheid is van burgemeester en OvJ. Dat nu is niet het geval. (nr. 75a, p. 1) (Zie ook 5)

Beperking van de aanwijzing naar duur

'De aanwijzing als veiligheidsrisicogebied wordt gegeven voor een bepaalde duur die niet langer is (...) dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde.' (art. 151b lid 3 Gemeentewet, nieuw).

'De beslissing tot gebiedsaanwijzing wordt op schrift gesteld en bevat (...) de geldigheidsduur.' (art. 151b lid 4, eerste volzin, Gemeentewet, nieuw).

'Zodra de verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, bedoeld in het eerste lid, is geweken, trekt de burgemeester de gebiedsaanwijzing in. Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing.' (art. 151b lid 6, eerste volzin, Gemeentewet, nieuw).

Voorop moet staan dat de termijn waarvoor de aanwijzing geldt, niet langer is dan strikt noodzakelijk. Een permanente aanwijzing is in strijd de wet. De duur van de aanwijzing wordt afgestemd op de verwachting van de periode die nodig is om via intensivering van de probleemaanpak, het risico van wapenbezit en -gebruik terug te kunnen brengen naar een aanvaardbaar niveau. (nr. 11, p. 7-8)

De begrenzing in de tijd mag niet ruimer zijn dan nodig is om het gevaar af te wenden. De gebiedsaanwijzing moet een zo specifiek mogelijke datum en tijd bevatten om te voldoen aan eisen van redelijkheid en proportionaliteit. Er is van afgezien om een concrete maximale duur van de aanwijzing te noemen aangezien deze afhankelijk is van de aard van de omstandigheden die tot de aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied aanleiding geven. De aanwijzing kan voor een bepaalde avond zijn, maar - bijv. in geval van meerdaagse sportevenementen - ook voor een aantal dagen. (nr. 5, p. 9)

Nu de gemeenteraad beslist over het al dan niet toekennen van bevoegdheid aan de burgemeester tot gebiedsaanwijzing als, is het minder bezwaarlijk om de aanwijzing zonodig voor een meerdaags of enkele weken durend evenement te laten gelden. (nr. 7, p. 4)

Zodra de van toepassing zijnde omstandigheid, genoemd in art. 151b lid 1 Gemeentewet (nieuw), zich niet langer voordoet, trekt de burgemeester de gebiedsaanwijzing in. Aldus het zesde lid waarin voorts lid 5 van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. Dit laatste verplicht de burgemeester van zijn eerdere intrekking van de gebiedsaanwijzing mededeling te doen aan de gemeenteraad en de OvJ die deelnam aan het in lid 2 bedoelde driehoeksoverleg. Dat zijn immers de twee organen die met name zijn betrokken bij de besluitvorming voorafgaand aan de gebiedsaanwijzing (nr. 11, p. 8).

Beperking van de aanwijzing naar bereik

'De aanwijzing als veiligheidsrisicogebied wordt gegeven (...) voor een gebied dat niet groter is dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde.' (art. 151b lid 3 Gemeentewet, nieuw).

Ook hier geldt dat de omvang van het gebied zo beperkt moet zijn als strikt nodig is om het beoogde doel te realiseren. Het kan een straat zijn, enkele straten of een (deel van een) wijk. (nr. 7, p. 5)

De motiveringsplicht (zie hierna, JV) houdt onder meer in dat het gebied nauwkeurig is omschreven, in elk geval duidelijk wordt afgebakend (nr. 11, p. 7).

Motiveringsplicht

De gebiedsaanwijzing door de burgemeester is een besluit van algemene strekking, die daardoor valt onder het bereik van de Awb. Dat brengt mee dat de gebiedsaanwijzing moet berusten op een deugdelijke en kenbare motivering. Dit brengt met name mee:

- dat de burgemeester aangeeft op basis van welke feiten en omstandigheden de gebiedsaanwijzing noodzakelijk wordt geacht en
- dat een nauwkeurige omschrijving van het gebied wordt gegeven, in elk geval een duidelijke afbakening ervan.

(nr. 11, p. 7)

Bekendmaking van de gebiedsaanwijzing

'Indien de situatie dermate spoedeisend is dat de burgemeester de beslissing tot gebiedsaanwijzing niet tevoren op schrift kan stellen, zorgt hij alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en voor de bekendmaking daarvan.' (art. 151b lid 4, tweede volzin Gemeentewet, nieuw).

'De burgemeester brengt de gebiedsaanwijzing zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad en van de officier van justitie, bedoeld in het tweede lid.' (art. 151b lid 5 Gemeentewet nieuw).

Een gebiedsaanwijzing door de burgemeester is een besluit van algemene strekking die daardoor valt onder het bereik van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat brengt mee dat de beslissing tot gebiedsaanwijzing ingevolge artikel 3:42 Awb moet worden bekendgemaakt door kennisgeving van het besluit of de zakelijke inhoud ervan in een van gemeentewege uitgegeven blad of een dag-, nieuws- of huis-aan-huisblad, dan wel op een andere geschikte wijze.
(nr. 5, p. 6; nr. 11, p. 7)

Een besluit kan zodanig kort van tevoren wordt genomen dat het niet meer kan worden afgedrukt. Dan kan worden volstaan met bekendmaking 'op een andere geschikte wijze'. Bijv. door bekendmaking bij de belangrijkste toegangswegen naar het veiligheidsrisicogebied. Maar ook als publicatie in een blad nog wel mogelijk is, heeft daarnaast bekendmaking bij de toegang tot het gebied de voorkeur (bijv. door plaatsing van borden rond het veiligheidsrisicogebied). Dat waarborgt dat bezoekers van het gebied op de hoogte zijn en heeft tevens een zekere preventieve werking. Doel van de gebiedsaanwijzing is immers niet dat zoveel mogelijk wapens in beslag worden genomen, maar dat de veiligheid in het gebied wordt verhoogd doordat bezoekers geen wapens bij zich hebben.
(nr. 5, p. 6; nr. 7, p. 13).

4.5 Rechtsbescherming

Een gebiedsaanwijzing door de burgemeester is een besluit van algemene strekking, die daardoor valt onder het bereik van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Het rechtsgevolg dat uit het besluit voortvloeit is erin gelegen dat door de gebiedsaanwijzing de mogelijkheid bestaat dat burgers in het desbetreffende gebied aan de kleding worden onderzocht. Hiermee wordt hun grondrecht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer ingeperkt.

Tegen een besluit tot gebiedsaanwijzing kan door belanghebbenden beroep worden ingesteld bij de (sector bestuursrecht van de) rechtbank. Alvorens in beroep te kunnen gaan dient de belanghebbende bezwaar te maken bij de burgemeester (art. 7:1 Awb). Onder de categorie van belanghebbenden valt iedereen die een rechtstreeks bij de aanwijzing betrokken, individueel bepaald belang heeft bij het aangewezen gebied. Het gaat hierbij in elk geval om de bewoners van het gebied en degenen die er een bedrijf hebben of in het gebied werkzaam zijn. Niet is uitgesloten dat iedereen die aangeeft het gebied te willen bezoeken, door de bestuursrechter als belanghebbende wordt aangemerkt.
(nr. 7, p. 14; nr. 11, p. 7 en 8)

5. Bevelsbevoegdheid OvJ

Regeling

'In een veiligheidsrisicogebied kan de officier van justitie de bevoegdheden, bedoeld 50, derde lid, 51, derde lid, en 52, derde lid, van de Wet wapens en munitie van toepassen.' (art. 151b lid 1, tweede volzin, Gemeentewet, nieuw)⁹

De gebiedsaanwijzing door de burgemeester geeft het doelkader voor de preventieve toepassing van dwangmiddelen. In een veiligheidsrisicogebied kan de OvJ namelijk bevelen dat tegenover een ieder de bevoegdheid wordt uitgeoefend om zonder voorafgaande aanleiding - op de aanwezigheid van wapens en/of munitie - te onderzoeken:

- verpakkingen, inclusief reisbagage (art. 50 lid 3 WWM, nieuw) (zie 6);
- vervoermiddelen (art. 51 lid 3 WWM, nieuw) (zie 7);
- personen aan de kleding (art. 52 lid 3 WWM, nieuw) (zie 8).

Ratio

De bevelsbevoegdheid van de OvJ biedt een extra waarborg dat de preventieve onderzoeksbevoegdheden een strafvorderlijk belang dienen (nr. 11, p. 4).

Het kan zijn dat na aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied door de burgemeester, de OvJ om redenen van strafvorderlijke aard geen gebruik wenst te maken van zijn bevelsbevoegdheid. Maar de kans daarop is gering gelet op het driehoeksoverleg dat ingevolge art. 151b lid 2 WWM (nieuw) aan de gebiedsaanwijzing voorafgaat. Wanneer de OvJ in dit overleg aangeeft niet voor preventief fouilleren te voelen is het voor de burgemeester zinloos om tot gebiedsaanwijzing over te gaan. (nr. 11, p. 4; nr. 75a, p. 2)

Inhoud van het bevel

'Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.' (art. 50 lid 3, tweede volzin, WWM (nieuw)

'Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.' (art. 51 lid 3, tweede volzin, WWM, nieuw)

'Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om een ieder aan zijn kleding te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.' (art. 52 lid 3, tweede volzin, WWM, nieuw)

⁹ Deze bevelsbevoegdheid is ontleend aan het wetsvoorstel van de regering (Kamerstukken II 27 605), zie 1.

De OvJ justitie vermeldt in het bevel op grond van welke feiten en omstandigheden hij van de bevoegdheid gebruik wil maken. Deze formulering wijkt af van die welke geldt voor de burgemeester krachtens art. 151b lid 1 WWM (nieuw). Daar staat immers dat de burgemeester kan overgaan tot aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied 'bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel ernstige vrees voor het ontstaan daarvan'.

Bij de bevelsbevoegdheid van de OvJ is voor een andere formulering gekozen om duidelijk te maken dat de OvJ en de burgemeester vanuit verschillende verantwoordelijkheden optreden: de burgemeester voor de openbare orde en de OvJ voor de opsporing. (nr. 11, p. 78-9)

Wel kan de OvJ bij de weergave van de *'feiten en omstandigheden op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid (...) noodzakelijk wordt geacht'* verwijzen naar de verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens dan wel de vrees voor het ontstaan daarvan, die voor de burgemeester aanleiding was een gebied aan te wijzen (nr. 11, p. 9).

Geldigheidsduur bevel

'Het bevel bevat (...) de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen.' (artt. 50 lid 3, 51 lid 3 en 52 lid 3 WWM, nieuw).

Gekozen is voor een geldigheidsduur van 12 uur. Dit geeft enerzijds aan dat het om een kort tijdsbestek moet gaan, maar scheidt anderzijds wel de mogelijkheid een gehele avond en nacht over de bevoegdheid te beschikken. (nr. 11, p. 5)

6. Onderzoek verpakkingen inclusief reisbagage

6.1 Art. 50 WWM (nieuw)

Art. 50 WWM (cursief = nieuw)

- '1. *De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd te vorderen dat de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, wordt geopend, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:*
 - a. *een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;*
 - b. *een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;*
 - c. *aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.*
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend tegen bepaalde personen, indien daartoe jegens hen aanleiding bestaat. De officier van justitie kan gelasten dat deze bevoegdheid tegenover een ieder kan worden uitgeoefend.
3. *In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om verpakkingen van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.*
4. Indien geen medewerking wordt verleend, kunnen de in het eerste lid bedoelde ambtenaren, op kosten en risico van de houder van de goederen, in het nodige voorzien.'

Lid 1 van art. 50 WWM is nieuw. Na het tweede lid is, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd (art. II, onder A, wijzigingwet).¹⁰

De inhoud van art. 50 WWM (nieuw) wordt hierna besproken in 6.2 - 6.4.

¹⁰ Art. 50 WWM (oud) luidde van 1 januari 1998 tot 15 september 2002 (inwerkingtreding art. 50 WWM nieuw):

- '1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd te vorderen dat de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, wordt geopend, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend tegen bepaalde personen, indien daartoe jegens hen aanleiding bestaat. De officier van justitie kan gelasten dat deze bevoegdheid tegenover een ieder kan worden uitgeoefend.
3. Indien geen medewerking wordt verleend, kunnen de in het eerste lid bedoelde ambtenaren, op kosten en risico van de houder van de goederen, in het nodige voorzien.'

6.2 Voorwaarden reguliere toepassing

Aanleidingsvereiste naar oud recht

De bevoegdheid van de opsporingsambtenaar tot onderzoek van verpakkingen/reisbagage is ingevolge art. 50 lid 1 WWM (oud) alleen toegestaan 'indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd'.¹¹

De onderzoekbevoegdheid was dus beperkt tot uitzonderlijke situaties, te weten een directe relatie met een misdrijf waarbij wapens worden gebruikt. De aanleiding kon bijvoorbeeld niet liggen in een concrete aanwijzing van overtreding van de WWM door het dragen of voorhanden hebben van een wapen.

Aanleidingsvereiste ingevolge art. 50 lid 1 WWM (nieuw)

De bevoegdheid tot onderzoek van verpakkingen/reisbagage bestaat ingevolge art. 50 lid 1 WWM (nieuw): 'indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- a. een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- b. een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- c. aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.'

Delicten die aanleidingsgrond kunnen zijn

De aanleiding tot onderzoek door de opsporingsambtenaar van verpakkingen/reisbagage kan liggen in strafbare feiten met wapengebruik of de volgende delicten:

- art. 13 WWM (wapen vervaardigen enz.),
- art. 26 WWM (wapen/munitie voorhanden hebben),
- art. 27 WWM (wapen dragen).

Art. 27 WWM ziet ook op wapens van categorie IV (waaronder ook fietskettingen, tafelpoten, kapotte bierflesjes e.d.) (nr. 5, p. 10).

'Aanwijzingen dat een strafbaar feit bedoeld onder a of b zal worden gepleegd'

Deze aanwijzingen zijn inlichtingen of gegevens, die een voldoende mate van betrouwbaarheid hebben. Inlichtingen, op grond waarvan toekomstig wapengebruik onwaarschijnlijk blijft, zijn niet voldoende. Een actuele dreiging is vereist. De informatie moet tot die conclusie aanleiding geven. (nr. 7, p. 13)¹²

¹¹ Destijds is dit als volgt toegelicht: Er moet een concreet aanwijsbare aanleiding zijn om te veronderstellen dat de wet wordt of dreigt te worden overtreden. Bijv. een zojuist gepleegde gewapende overval of een serieus te nemen aanwijzing dat deze zal worden gepleegd. De bevoegdheid mag niet worden gebruikt met het doel om vast te stellen dat de wet goed wordt nageleefd. Er moet steeds een concrete aanwijzing zijn van wapengebruik of de dreiging daartoe, die de aanleiding vormt tot gebruikmaking van de bevoegdheid. (Nota n.a.v. het eindverslag WWM, Kamerst. II 1984/85, 14 413 nr. 9, p. 21)

¹² Vgl. De Jong en Krabbe 1989, p. 195 en 196. Zie ook Handelingen II 1984/85, 20 maart 1985, p. 4161.

'Redelijkerwijs aanleiding'

Ter toelichting op 'redelijkerwijs aanleiding' hierna twee citaten uit kamerstukken bij de WWM (oud).

'De bevoegdheid is niet toegespitst op individuele personen, zoals in het Wetboek van Strafvordering, of op bepaalde groepen, zoals in bijzondere wetten die zich richten op een bepaalde beroepsgroep, maar op bepaalde situaties. In het onderhavige wetsontwerp is het de situatie dat er een concrete aanwijzing is van wapengebruik of de dreiging daartoe. De aanvullende eis dat er 'redelijkerwijs' aanleiding moet zijn, betekent dat niet elke aanwijzing de bevoegdheid doet ontstaan, doch *slechts zodanige aanwijzingen dat het belang van toepassing van de bevoegdheid zwaarder weegt dan het belang dat de burger zich vrijelijk en ongemoeid kan bewegen.*' (Kamerst. II 14 413, MvT bij art. 50 WWM (oud), p. 39, cursiv. JV)

'Aldus is duidelijk dat het (...) gaat om een bevoegdheid die slechts kan worden uitgeoefend in bepaalde, nauw omschreven situaties. Immers, slechts wanneer sprake is van daadwerkelijk wapengebruik of dreigend gebruik kunnen de bevoegdheden worden uitgeoefend. Een verdere beperking is daarin gelegen dat de aanwijzingen *niet het wapenbezit, maar het (dreigend) wapengebruik* moeten betreffen.' (Kamerst. II 14 413, Nota n.a.v. het eindverslag, p. 6-7. cursiv. JV)

Geen directe relatie met misdrijf meer vereist

Het vereiste van directe relatie met een misdrijf waarbij wapens zijn of dreigen te worden gebruikt is vervallen. Een effectiever optreden vereist immers dat niet moet behoeven te worden gewacht totdat wapens zijn gebruikt of dreigen te worden gebruikt. (nr. 5, p. 7 en 8).

Doelgroep in beginsel beperkt

'De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend tegen bepaalde personen, indien daartoe jegens hen aanleiding bestaat. De officier van justitie kan gelasten dat deze bevoegdheid tegenover een ieder kan worden uitgeoefend.' (art. 50 lid 1 WWM, ongewijzigd)

De hier bedoelde last van de OvJ past in zijn taak bij de opsporing van strafbare feiten, i.c. de overtreding van de WWM (nr. 5, p. 8-9).

Anders gezegd, de last valt binnen de 'reguliere' toepassing van deze bevoegdheid. De bevelsbevoegdheid van de OvJ ingevolge lid 5 betreft de 'preventieve' toepassing, maar ook dat bevel neemt de OvJ vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de opsporing (terwijl de burgemeester de gebiedsaanwijzing vanuit zijn openbare orde-taak verricht) (JV). Zie ook 5.

6.3 Preventieve toepassing in veiligheidsrisicogebied

Regeling

'In een veiligheidsrisicogebied kan de officier van justitie de bevoegdheden, bedoeld 50, derde lid, 51, derde lid, en 52, derde lid, van de Wet wapens en munitie van toepassen.' (art. 151b lid 1, tweede volzin, Gemeentewet, nieuw)

'In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om verpakkingen van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie.' (art. 50 lid 3, eerste volzin, WWM (nieuw))

In een door de burgemeester aangewezen veiligheidsrisicogebied kan de OvJ dus (onder meer) bevelen dat tegenover een ieder de bevoegdheid wordt uitgeoefend om zonder voorafgaande aanleiding verpakkingen, inclusief reisbagage te onderzoeken op wapens en munitie.

Over veiligheidsrisicogebied zie 4.

6.4 Voorwaarden preventieve toepassing

Geen aanleidingsvereiste

Voor de preventieve uitoefening van de bevoegdheid tot onderzoek van verpakkingen/reisbagage geldt het aanleidingsvereiste niet (zie over dit vereiste 6.2).

Geen beperking doelgroep

De onderzoeksbevoegdheid kan jegens een ieder worden uitgeoefend. Dat zit in het begrip 'preventief' (nr. 7, p. 1).

Inhoud van het bevel

'Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.'
(art. 50 lid 3, tweede volzin, WWM (nieuw))

Zie ook 5.

7. Onderzoek vervoermiddelen

7.1 Art. 51 WWM (nieuw)

Art. 51 WWM (cursief = nieuw)

- '1. *De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:*
 - a. *een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;*
 - b. *een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;*
 - c. *aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.*
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend ten aanzien van bepaalde vervoermiddelen, indien daartoe jegens deze aanleiding bestaat. De officier van justitie kan gelasten dat deze bevoegdheid tegenover elk vervoermiddel kan worden uitgeoefend.
3. *In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.*
4. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren kunnen van de bestuurders van voertuigen en van de schippers van vaartuigen daartoe vorderen dat deze de vervoermiddelen tot stilstand brengen, deze vervoermiddelen naar een door hen aangewezen plaats overbrengen en overeenkomstig hun aanwijzingen terzake medewerking verlenen.

In art. 51 WWM is het volgende gewijzigd (art. II, onder B, wijzigingwet):

- lid 1 nieuw;
- na lid 2 is, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd.¹³

De inhoud van art. 51 WWM (nieuw) wordt hierna besproken in 7.2 - 7.4.

¹³ Art. 51 WWM (oud) luidde van 1 januari 1998 tot 15 september 2002 (inwerkingtreding art. 51 WWM nieuw):

- '1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd.
2. De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend ten aanzien van bepaalde vervoermiddelen, indien daartoe jegens deze aanleiding bestaat. De officier van justitie kan gelasten dat deze bevoegdheid tegenover elk vervoermiddel kan worden uitgeoefend.
3. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren kunnen van de bestuurders van voertuigen en van de schippers van vaartuigen daartoe vorderen dat deze de vervoermiddelen tot stilstand brengen, deze vervoermiddelen naar een door hen aangewezen plaats overbrengen en overeenkomstig hun aanwijzingen terzake medewerking verlenen.'

7.2 Voorwaarden reguliere toepassing

Aanleidingsvereiste naar oud recht

De bevoegdheid van de opsporingsambtenaar tot onderzoek van vervoermiddelen is ingevolge art. 51 lid 1 WWM (oud) alleen toegestaan 'indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt of op grond van aanwijzingen dat een dergelijk strafbaar feit zal worden gepleegd'.¹⁴

De onderzoekbevoegdheid was dus beperkt tot uitzonderlijke situaties, te weten een directe relatie met een misdrijf waarbij wapens worden gebruikt. De aanleiding kon bijvoorbeeld niet liggen in een concrete aanwijzing van overtreding van de WWM door het dragen of voorhanden hebben van een wapen.

Aanleidingsvereiste ingevolge art. 51 lid 1 WWM (nieuw)

De bevoegdheid tot onderzoek van vervoermiddelen bestaat ingevolge art. 51 lid 1 WWM (nieuw) 'indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- a. een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- b. een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- c. aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.'

Delicten die aanleidingsgrond kunnen zijn

De aanleiding tot onderzoek door de opsporingsambtenaar van vervoermiddelen kan liggen in strafbare feiten met wapengebruik of de volgende delicten:

- art. 13 WWM (wapen vervaardigen enz.),
- art. 26 WWM (wapen/munitie voorhanden hebben),
- art. 27 WWM (wapen dragen).

Art. 27 WWM ziet ook op wapens van categorie IV (waaronder fietskettingen, tafelpoten, kapotte bierflesjes enz.) (nr. 5, p. 10).

'Aanwijzingen dat een strafbaar feit bedoeld onder a of b zal worden gepleegd'

Deze aanwijzingen zijn inlichtingen of gegevens, die een voldoende mate van betrouwbaarheid hebben. Inlichtingen, op grond waarvan toekomstig wapengebruik onwaarschijnlijk blijft, zijn niet voldoende. Een actuele dreiging is vereist. De informatie moet tot die conclusie aanleiding geven. (nr. 7, p. 13)¹⁵

¹⁴ Destijds is dit als volgt toegelicht: Er moet een concreet aanwijsbare aanleiding zijn om te veronderstellen dat de wet wordt of dreigt te worden overtreden. Bijv. een zojuist gepleegde gewapende overval of een serieus te nemen aanwijzing dat deze zal worden gepleegd. De bevoegdheid mag niet worden gebruikt met het doel om vast te stellen dat de wet goed wordt nageleefd. Er moet steeds een concrete aanwijzing zijn van wapengebruik of de dreiging daartoe, die de aanleiding vormt tot gebruikmaking van de bevoegdheid. (Nota n.a.v. het eindverslag WWM, Kamerst. II 1984/85, 14 413 nr. 9, p. 21)

¹⁵ Vgl. De Jong en Krabbe 1989, p. 195 en 196. Zie ook Handelingen II 1984-1985, 20 maart 1985, p. 4161.

Redelijkerwijs aanleiding

Over 'redelijkerwijs aanleiding' drie citaten uit kamerstukken bij de WWM (oud):

'De bevoegdheid is niet toegespitst op individuele personen, zoals in het Wetboek van Strafvordering, of op bepaalde groepen, zoals in bijzondere wetten die zich richten op een bepaalde beroepsgroep, maar op bepaalde situaties. In het onderhavige wetsontwerp is het de situatie dat er een concrete aanwijzing is van wapengebruik of de dreiging daartoe. De aanvullende eis dat er 'redelijkerwijs' aanleiding moet zijn, betekent dat niet elke aanwijzing de bevoegdheid doet ontstaan, doch *slechts zodanige aanwijzingen dat het belang van toepassing van de bevoegdheid zwaarder weegt dan het belang dat de burger zich vrijelijk en ongemoeid kan bewegen.*' (Kamerst. II 14 413, MvT bij art. 50 WWM (oud), p. 39, cursiv. JV)

'Aldus is duidelijk dat het (...) gaat om een bevoegdheid die slechts kan worden uitgeoefend in bepaalde, nauw omschreven situaties. Immers, slechts wanneer sprake is van daadwerkelijk wapengebruik of dreigend gebruik kunnen de bevoegdheden worden uitgeoefend. Een verdere beperking is daarin gelegen dat de aanwijzingen *niet het wapenbezit, maar het (dreigend) wapengebruik* moeten betreffen.' (Kamerst. II 14 413, Nota n.a.v. het eindverslag, p. 6-7. cursiv. JV)

'De wet eist dat er aanleiding tot controle moet zijn. Dat betekent dat vervoermiddelen niet zonder meer mogen worden aangehouden. Aanleiding is echter iets anders dan verdenking. Indien een gewapende overval is gepleegd en de daders zijn gevlucht in een auto van een bepaald type en kleur, dan kan dit voldoende aanleiding zijn om auto's die aan die omschrijving voldoen te onderzoeken, zonder dat men kan zeggen dat de bestuurders van dergelijke auto's verdacht zijn.' (Kamerst. II 14 413, MvT bij art. 51 WWM (oud), p. 39)

Geen directe relatie met misdrijf meer vereist

Het vereiste van directe relatie met een misdrijf waarbij wapens zijn of dreigen te worden gebruikt is dus vervallen. Een effectiever optreden vereist immers dat niet moet behoeven te worden gewacht totdat wapens zijn gebruikt of dreigen te worden gebruikt. (nr. 5, p. 7 en 8).

Maar de noodzaak van een concrete aanleiding, en daarmee het strafvorderlijke karakter, blijft. Er wordt dus geen algemene controlebevoegdheid geschapen, zoals in art. 5:19 Algemene wet bestuursrecht (bevoegdheid toezichthouder tot onderzoek vervoermiddelen). (nr. 5, p. 8)

Doelgroep in beginsel beperkt

'De in het eerste lid bedoelde bevoegdheid kan slechts worden uitgeoefend ten aanzien van bepaalde vervoermiddelen, indien daartoe jegens deze aanleiding bestaat. De officier van justitie kan gelasten dat deze bevoegdheid tegenover elk vervoermiddel kan worden uitgeoefend.' (art. 51 lid 2 WWM, ongewijzigd)
De hier bedoelde last van de OvJ wordt gegeven vanuit zijn taak bij de opsporing van strafbare feiten, i.c. de overtreding van de WWM (nr. 5, p. 8-9).
Anders gezegd, de last valt binnen de 'reguliere' toepassing van deze bevoegdheid. De bevelsbevoegdheid van de OvJ ingevolge lid 5 betreft de 'preventieve' toepassing, maar ook dat bevel neemt de OvJ vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de opsporing (terwijl de burgemeester de gebiedsaanwijzing vanuit zijn openbare orde-taak verricht) (JV). Zie ook 5.

7.3 Preventieve toepassing in veiligheidsrisicogebied

Regeling

'In een veiligheidsrisicogebied kan de officier van justitie de bevoegdheden, bedoeld 50, derde lid, 51, derde lid, en 52, derde lid, van de Wet wapens en munitie van toepassen.' (art. 151b lid 1, tweede volzin, Gemeentewet, nieuw)

'In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie.' (art. 51 lid 3, eerste volzin, WWM, nieuw)

In een door de burgemeester aangewezen veiligheidsrisicogebied kan de OvJ dus (onder meer) bevelen dat tegenover een ieder de bevoegdheid wordt uitgeoefend om vervoermiddelen te onderzoeken op wapens en munitie (art. 51 lid 3 WWM, nieuw).

Over veiligheidsrisicogebied zie 4.

7.4 Voorwaarden preventieve toepassing

Geen aanleidingsvereiste

Voor de preventieve uitoefening van de bevoegdheid tot onderzoek van vervoermiddelen op wapens en munitie geldt het aanleidingsvereiste niet (zie over dit vereiste 7.2).

Geen beperking doelgroep

De onderzoeksbevoegdheid kan jegens een ieder worden uitgeoefend. Dat zit in het begrip 'preventief' (nr. 7, p. 1).

Inhoud van het bevel

'Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.' (art. 51 lid 3, tweede volzin, WWM, nieuw)

Zie ook 5.

8. Onderzoek aan de kleding

8.1 Art. 52 WWM (nieuw)

Art. 52 WWM (cursief = nieuw)

1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn te allen tijde bevoegd tot inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen. Zij kunnen daartoe hun uitlevering vorderen.
2. *De in het eerste lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd personen aan hun kleding te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:*
 - a. *een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;*
 - b. *een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;*
 - c. *aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.*
3. *In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om hem aan zijn kleding te onderzoeken op de aanwezigheid van wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om een ieder aan zijn kleding te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.*
4. De bedoelde ambtenaren alsmede andere daartoe door Onze Minister aangewezen personen zijn bevoegd een persoon die zich bevindt op een voor aankomst en vertrek van reizigers bestemd gedeelte van een luchtvaartterrein, als omschreven bij of krachtens de Luchtvaartwet (Stb. 1958, 471), te allen tijde aan zijn kleding en reisbagage te onderzoeken.'

In art. 52 WWM is het volgende gewijzigd (art. II, onder C, wijzigingwet):

- lid 2 is nieuw;
- na lid 2 is, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd.¹⁶

De inhoud van art. 52 WWM wordt hierna besproken in 8.2 - 8.4.¹⁷

¹⁶ Art. 52 WWM (oud) luidde van 1 januari 1998 tot 15 september 2002 (inwerkingtreding art. 51 WWM nieuw):

1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn te allen tijde bevoegd tot inbeslagneming van daarvoor vatbare voorwerpen. Zij kunnen daartoe hun uitlevering vorderen.
2. De in het vorige lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd een persoon verdacht van overtreding van de artikelen 13 of 26 door het voorhanden hebben van een wapen, indien tegen hem ernstige bezwaren bestaan, aan zijn kleding te onderzoeken.
3. De bedoelde ambtenaren alsmede andere daartoe door Onze Minister aangewezen personen zijn bevoegd een persoon die zich bevindt op een voor aankomst en vertrek van reizigers bestemd gedeelte van een luchtvaartterrein, als omschreven bij of krachtens de Luchtvaartwet (Stb. 1958, 471), te allen tijde aan zijn kleding en reisbagage te onderzoeken.'

¹⁷ Voor de sinds 1 maart 2002 geldende nieuwe commuun-strafvorderlijke regels inzake onderzoek aan de kleding zie mijn syllabus van 1 maart 2002 (over de Wet van 1 november 2001 tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering en enige andere wetten omtrent de toepassing van maatregelen in het belang van het onderzoek en enige andere onderwerpen, Stb. 2001, 532), 7.3 - 7.6.

8.2 Voorwaarden reguliere toepassing

Verdenkingsvoorwaarde (oud recht)

De bevoegdheid van de opsporingsambtenaar tot onderzoek aan de kleding is ingevolge art. 52 lid 2 WWM (oud) alleen toegestaan jegens *'een persoon verdacht van overtreding van de artikelen 13 of 26 door het voorhanden hebben van een wapen, indien tegen hem ernstige bezwaren bestaan, aan zijn kleding te onderzoeken.'* Dit betreft *'ernstige bezwaren (...)* in verband met het voorhanden hebben van wapens en munitie' (MvA bij de WWM oud, Kamerst. II 1979/80, 14 413, nr. 5, p. 31).

Blijkens de wetsgeschiedenis is deze bepaling te zien als beperkte verruiming van art. 56 Sv en vooral bedoeld om vuurwapengevaarlijke verdachten al voor de aanhouding te kunnen fouilleren. Waarbij primair aan de veiligheid van de politieambtenaar is gedacht, dus een soort veiligheidsfouillering: *'Gelet op het feit dat de aanwezigheid van wapenen bij verdachten voor opsporingsambtenaren bedreigender is dan andere verboden voorwerpen, achten wij de naar verhouding geringe uitbreiding van de opsporingsbevoegdheden op dit gebied gerechtvaardigd.'* (Nota n.a.v. het eindverslag, WWM oud, Kamerst. II 1984/85, 14 413 nr. 9, p. 26)

Aanleidingsvereiste ingevolge art. 52 lid 2 WWM (nieuw)

Voor de bevoegdheid tot onderzoek aan de kleding geldt ingevolge art. 52 lid 2 WWM (nieuw) voortaan in plaats van de verdenkingsvoorwaarde een aanleidingsvereiste, gelijk aan het bepaalde in art. 50 lid 1 WWM (nieuw) en art. 51 lid 1 WWM (nieuw):

'indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- a. een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;*
- b. een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;*
- c. aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.'*

Maar de noodzaak van een concrete aanleiding, en daarmee het strafvorderlijke karakter, blijft. Er wordt dus geen algemene controlebevoegdheid geschapen (nr. 5, p. 8).

Deze nieuwe clausulering van de fouillering komt in de eerste plaats voort uit het gevaar voor burgers dat het bezit van wapens met zich meebrengt. De toename van het wapenbezit en -gebruik sedert de totstandkoming van de WWM eind jaren '80, maakt deze verruiming van de fouilleringsbevoegdheid noodzakelijk. (nr. 5, p. 8)

Door de verdenkingsvoorwaarde - naar oud recht - kon iemand beletten dat een wapen werd ontdekt door het niet los in zijn auto of bagage mee te voeren, maar door het tussen zijn kleding te dragen. Dat is ondervangen door in plaats van de verdenkingsvoorwaarde het aanleidingsvereiste in te voeren. De kring van personen die kunnen worden gefouilleerd wordt hierdoor ruimer dan enkel een bepaalde te identificeren verdachte. Met als gevolg dat, zodra de politie informatie krijgt dat zich ergens iemand met een wapen bevindt, alle personen op die plaats kunnen worden gefouilleerd, en dat niet hoeft te worden afgewacht tot een verdachte is geïdentificeerd. (nr. 7, p. 2; nr. 7, p. 10)

Delicten die aanleidingsgrond kunnen zijn

De aanleiding tot onderzoek door de opsporingsambtenaar van personen aan de kleding kan liggen in strafbare feiten met wapengebruik of de volgende delicten:

- art. 13 WWM (wapen vervaardigen enz.),
- art. 26 WWM (wapen/munitie voorhanden hebben),
- art. 27 WWM (wapen dragen).

Art. 27 WWM ziet ook op wapens van categorie IV (waaronder fietskettingen, tafelpoten, kapotte bierflesje e.d. (nr. 5, p. 10)¹⁸

'Aanwijzingen dat een strafbaar feit bedoeld onder a of b zal worden gepleegd'

Deze aanwijzingen zijn inlichtingen of gegevens, die een voldoende mate van betrouwbaarheid hebben. Inlichtingen, op grond waarvan toekomstig wapengebruik onwaarschijnlijk blijft, zijn niet voldoende. Een actuele dreiging is vereist. De informatie moet tot die conclusie aanleiding geven. (nr. 7, p. 13)¹⁹

8.3 Preventieve toepassing in veiligheidsrisicogebied

Regeling

'In een veiligheidsrisicogebied kan de officier van justitie de bevoegdheden, bedoeld 50, derde lid, 51, derde lid, en 52, derde lid, van de Wet wapens en munitie van toepassen.' (art. 151b lid 1, tweede volzin, Gemeentewet, nieuw)

'In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om hem aan zijn kleding te onderzoeken op de aanwezigheid van wapens of munitie.' (art. 52 lid 3, eerste volzin, WWM, nieuw)

In een door de burgemeester aangewezen veiligheidsrisicogebied kan de OvJ bevelen dat tegenover een ieder de bevoegdheid wordt uitgeoefend om hem zonder voorafgaande aanleiding aan de kleding te onderzoeken op wapens en munitie (art. 52 lid 3 WWM, nieuw).

Over veiligheidsrisicogebied zie 4.

¹⁸ De verdenkingsvoorwaarde van art. 52 WWM (oud) zag alleen op overtreding van art. 23 of 26 WWM.

¹⁹ Vgl. De Jong en Krabbe 1989, p. 195 en 196. Zie ook Handelingen II 1984-1985, 20 maart 1985, p. 4161.

8.4 Voorwaarden preventieve toepassing

Geen verdenkingsvoorwaarde en geen aanleidingsvereiste

Voor de preventieve uitoefening van de bevoegdheid tot onderzoek aan de kleding op wapens en munitie geldt:

- niet de verdenkingsvoorwaarde, die voor de 'reguliere' toepassing naar oud recht wél gold; zie 8.2;
- en niet het aanleidingsvereiste, dat voor de 'reguliere' toepassing naar nieuw recht wél geldt; zie 8.2.²⁰

Geen beperking doelgroep

De onderzoeksbevoegdheid kan jegens een ieder worden uitgeoefend. Dat zit in het begrip 'preventief' (nr. 7, p. 1).

Inhoud van het bevel

'Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om een ieder aan zijn kleding te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.' (art. 52 lid 3, tweede volzin, WWM, nieuw)

Zie verder 5.

²⁰

Buruma (2002) noemt de preventieve bevoegdheid van art. 52 lid 3 Sv (nieuw) een voorbeeld van het nieuwe verschijnsel van 'autoriserende strafwetgeving': wetgeving die overheidsoptreden autoriseert (als de juiste procedure is gevolgd), terwijl nauwelijks wordt voldaan aan vereiste 'voorzienbaarheid'. Niet alleen voor de burger maar ook voor de opsporingsambtenaar: 'Hoe moet de individuele agent bepalen wie hij daadwerkelijk fouilleert, als hij iedereen in een bepaald gebied mag fouilleren? Hij kan daar niet - vanuit zijn ervaring dat een op de vier verdachten van 12-24 jaar in het buitenland is geboren (Aanpak van jeugdcriminaliteit, Kamerstukken II 2001/02, 28 292, p. 7) - elke Marokkaanse of Antilliaanse jongere selecteren, want dan maakt hij zich schuldig aan discriminatie. De wetgever geeft hem echter geen criterium - zoals 'verdenking' - wat het hem moeilijk maakt zich achteraf te verantwoorden.'

9. Onderzoek kleding/reisbagage luchtpassagiers

Regeling

'De bedoelde ambtenaren alsmede andere daartoe door Onze Minister aangewezen personen zijn bevoegd een persoon die zich bevindt op een voor aankomst en vertrek van reizigers bestemd gedeelte van een luchtvaartterrein, als omschreven bij of krachtens de Luchtvaartwet (Stb. 1958, 471), te allen tijde aan zijn kleding en reisbagage te onderzoeken.' (art. 52 lid 4 WWM, vernummerd maar inhoudelijk ongewijzigd).

Uitsluitend op wapens en munitie

Het onderzoek van kleding/reisbagage dient gericht te zijn op de aanwezigheid van wapens en munitie.

Territoriaal beperkt

De persoon wiens kleding- en/of bagage wordt onderzocht dient zich te bevinden 'in een voor aankomst en vertrek van reizigers bestemd gedeelte van een luchtvaartterrein' .

10. Voor preventieve toepassing geen machtiging RC vereist

Twee visies

Bij de behandeling van de wijzigingswet was de vraag aan de orde of de preventieve toepassing van de dwangmiddelen van de artt. 50-52 WWM (nieuw) de voorafgaande machtiging van de RC nodig maakt. De visies op dit punt zijn kort gezegd als volgt samen te vatten:

- het ingetrokken regeringswetsvoorstel (zie 3): *wél RC-machtiging*, immers voorafgaande rechterlijke toetsing is nodig omdat deze dwangmiddeltoepassing - zonder eis van concrete verdenking - ingrijpend is en vaak onherroepelijk c.q. onherstelbaar, en omdat deze toepassing niet verenigbaar is met art. 8 EVRM;
- het voorstel Van Camp (dat leidde tot de onderhavige wijzigingswet): *géén RC-machtiging*, nu de toepassing van voldoende waarborgen is voorzien, waaronder de bevelsbevoegdheid van de OvJ, en omdat een machtigingstaakvereiste in dit kader op gespannen voet zou staan met de reguliere strafvorderlijke taak van de RC als bedoeld in art. 170 Sv.

Argumenten voor RC-machtiging

De minister (nr. 75a, p. 3, ontleend aan kamerstukken bij het regeringsvoorstel):

'Het initiatiefwetsvoorstel van het lid Van de Camp strekt ertoe de uitoefening van de bevoegdheid vervoermiddelen, verpakkingen en bagage te onderzoeken en de bevoegdheid pstrekt ertoe de uitoefening van de bevoegdheid vervoermiddelen, verpakkingen en bagage te onderzoeken en de bevoegdheid personen aan hun kleding te onderzoeken, krachtens een bevel van de OvJ, niet langer te beperken tot de thans in de wet genoemde concrete aanleidingen, aanwijzingen en verdenkingen, maar deze ook tijdelijk en in een, door de burgemeester van de betrokken gemeente aangewezen gebied, te mogen toepassen.

Een dergelijke uitbreiding van politiebevoegdheden noopt, gelet op het ingrijpende en vaak onherroepelijke c.q. onherstelbare karakter daarvan, tot het aanbrengen van extra waarborgen en met name tot een rechterlijke toetsing *vooraf*. Immers, de RC kan in het kader van het gerechtelijk onderzoek, gelet op het bepaalde in (onder meer) artikel 195 Wetboek van Strafvordering, ambtshalve of op vordering van de OvJ in geval van een concrete verdenking bevelen dat de verdachte aan zijn persoon zal worden onderzocht.

Indien een dergelijke waarborg noodzakelijk wordt geacht bij fouillering *in geval van een concrete verdenking*, dan geldt dit in nog sterkere mate bij fouillering (en het doorzoeken van voertuigen, verpakkingen en bagage) zonder dat er sprake is van een concrete, geïndividualiseerde verdenking.

Zoals gesteld is inzet van dit zware instrument uitsluitend mogelijk op uitdrukkelijk bevel van de OvJ. Het bevel dient naar mijn oordeel slechts te worden gegeven na schriftelijke machtiging, op vordering van de OvJ te verlenen door de RC. De RC dient te beoordelen of er voldoende redenen zijn om dit zware opsporingsinstrument in te zetten. Hij kan zich daarbij door de OvJ en door de lokale driehoek laten adviseren en van nadere informatie laten voorzien. Voorgescreven is dat de OvJ bij het voorbereiden van een dergelijke actie reeds, in het kader van de gebiedsaanwijzing ex artikel 151b van de Gemeentewet, uitvoerig overleg pleegt met de bestuurlijke autoriteiten en dat dit ook in de driehoek is besproken. Op deze wijze wordt de afweging van de inzet van deze bevoegdheden gebracht op het niveau van functionarissen die reeds vertrouwd zijn met het nemen van de daaraan verbonden beslissingen. Dit is een belangrijke waarborg voor een verantwoorde inzet van deze nieuwe bevoegdheden.

Het overleg met en de afstemming in de driehoek, van zowel RC als OvJ, garandeert dat de gescheiden besluitvorming in het strafrechtelijk en bestuurlijk traject samen oploopt en zal derhalve in de praktijk niet of nauwelijks tot (extra) vertraging leiden.

Bij de afweging van het algemeen maatschappelijke veiligheidsbelang tegen het individuele belang van de burgers dient te worden bezien of door de uitbreiding van bevoegdheden geen onevenredige afbreuk wordt gemaakt op bestaande grondrechten zoals opgenomen in de Grondwet en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM).

(...) Bij het toekennen van ruimere bevoegdheden aan de politie bestaat het risico van willekeurige selectie. Dit risico kan tot een minimum worden beperkt door het aangewezen gebied waarbinnen de ruimere bevoegdheden mogen worden toegepast duidelijk te begrenzen en nauwkeurig te omschrijven en de toepassing van de ruimere bevoegdheden, zowel in het bestuursrechtelijke (gemeenteraad en burgemeester) als het strafrechtelijke traject (OvJ én RC), van meerdere toetsmomenten afhankelijk te maken en aan een ondubbelzinnige termijn te binden.

Tenslotte leidt het *ongeclausuleerd en zonder voldoende wettelijke waarborgen controleren* van vervoermiddelen, personen, verpakkingen en bagage, tot een ongeoorloofde inmenging van het openbaar gezag in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privéleven, en is het toepassen van een ongeclausuleerde en niet met voldoende waarborgen omklede bevoegdheid derhalve niet verenigbaar met artikel 8 van het EVRM.'

Argumenten tegen RC-machtiging

Het lid Van de Camp (initiatiefwetsvoorstel) stelde hier tegenover (nr. 11, p. 5-6):

Met het creëren van een aparte bevoegdheid voor de OvJ naast de gebiedsaanwijzing door de burgemeester heb ik een belangrijk onderscheid met het wetsvoorstel van de regering weggenomen. Er is immers een nadrukkelijke aparte strafvorderlijke afweging in het voorstel ingebouwd. Ik vind het inhoudelijk niet nodig en juridisch niet juist om naast deze extra waarborg ook nog een machtiging van de RC te eisen, zoals opgenomen in het regeringsvoorstel.

Inhoudelijk acht ik een machtiging niet nodig omdat de rol van de OvJ al een extra waarborg ten opzichte van mijn eerdere voorstel inhoudt. Het systeem van waarborgen is naar mijn mening daarmee zeer uitgebreid. Allereerst moet de raad zich over de vraag uitspreken of in zijn algemeenheid de bevoegdheid aan de burgemeester moet worden verleend om veiligheidsrisicogebieden aan te kunnen wijzen. De burgemeester gaat vervolgens niet over tot aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied dan na overleg in de driehoek. Het OM is dus vanaf het eerste begin bij de overwegingen betrokken.

De aanwijzing van een gebied als veiligheidsrisicogebied is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Dat wil zeggen dat er bezwaar en beroep tegen open staat. Belanghebbenden kunnen reeds in dat stadium hun bezwaren bekend maken tegen het voornemen preventief op wapens te gaan onderzoeken. De burgemeester brengt de gebiedsaanwijzing zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad. Op die manier is ook de democratische controle op de gebiedsaanwijzing verzekerd. Voordat vervolgens daadwerkelijk tot uitoefening van de bevoegdheid in een veiligheidsrisicogebied kan worden overgaan moet de OvJ hier nog toe gelasten. Naar mijn mening is mijn voorstel daarmee voorzien van uitgebreide waarborgen. Nog meer waarborgen, die tevens leiden tot meer bureaucratie en meer inzet van mensen, acht ik niet nodig.

Juridisch acht ik het afhankelijk maken van de bevoegdheid preventief op wapens te onderzoeken van een machtiging van de RC niet juist. De hoofdfunctie van de RC betreft het gerechtelijk vooronderzoek. Daarnaast heeft de RC een rol bij de voorlopige hechtenis en de inverzekeringstelling. Tot slot is er een rol in het kader van het verkennend onderzoek op basis van de wet bijzondere opsporingsbevoegdheden (Stb. 1999, 245). Volgens art. 170 Sv zijn RC's belast met de behandeling van strafzaken. De waarde van de RC is in al deze gevallen dat hij kan afwegen of in een bepaalde specifieke zaak de dwangmiddelen jegens een bepaalde persoon of groep dienen te worden toegepast.

Zou ik het gebruik van de preventieve bevoegdheid in dit wetsvoorstel afhankelijk maken van een machtiging door de RC, dan zou deze via de achterdeur van deze specifieke wet een geheel nieuwe rol toebedeeld krijgen. Hij moet immers treden buiten zijn krachtens art. 170 Sv tot strafzaken beperkte verantwoordelijkheid en zich een oordeel vormen over de wenselijkheid van het verlenen van een algemene preventieve bevoegdheid gedurende een bepaalde tijd in een bepaald gebied. Dit gaat buiten de bevoegdheden die de RC heeft op basis van art. 170 Sv. Het zou ook inhoudelijk een andere afweging betekenen dan de RC op basis van de huidige wetgeving gewoon is te maken. De RC kan een dergelijke bevoegdheid naar mijn overtuiging niet krijgen zonder wijziging van dit artikel.'

De afloop

Het wetsvoorstel is door de EK op 13 mei 2002 zonder stemming aangenomen. Alleen GroenLinks tekende bezwaar aan, omdat de partij toestemming van de RC nodig achtte. GroenLinks nam hiermee het standpunt over van de Tweede-Kamerfractie van D66. Deze stemde in juli 2002 in de Tweede Kamer tegen, nadat een amendement om toetsing door de RC te stellen, sneuvelde. Een ruime Kamermeerderheid van PvdA, CDA, VVD, ChristenUnie en SGP vond de maatregel (zonder RC-toetsing) toen nodig om het wapenbezit en -gebruik terug te dringen.

Minister Korthals van Justitie liet destijds weten te overwegen de wet niet te ondertekenen, wanneer de zienswijze van de sociaal-liberalen niet door de andere fracties werd overgenomen. Maar in het debat in de Senaat op 13 mei 2002 zei de minister dat hij 'niet op scherp zal spelen wat betreft dit punt'. In dat debat noemde Van de Camp een voorgeschreven toetsing door de RC 'een extra bureaucratische last'.

420**Wet van 13 juli 2002 tot wijziging van de Gemeentewet en de Wet wapens en munitie in verband met de bestrijding van wapengeweld**

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is ter bestrijding van bezit van vuur-, steek- en andere wapens en daarmee samenhangend geweld de Gemeentewet en de Wet wapens en munitie te wijzigen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedgevonden en verstaan bij deze:

ARTIKEL I

De Gemeentewet¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

Na artikel 151a wordt een nieuw artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 151b

1. De raad kan bij verordening de burgemeester de bevoegdheid verlenen om bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aan te wijzen als veiligheidsrisicogebied. In een veiligheidsrisicogebied kan de officier van justitie de bevoegdheden, bedoeld in de artikelen 50, derde lid, 51, derde lid, en 52, derde lid, van de Wet wapens en munitie toepassen.

2. De burgemeester gaat niet over tot aanwijzing als veiligheidsrisicogebied dan na overleg met de officier van justitie in het overleg, bedoeld in artikel 14 van de Politiewet 1993.

3. De aanwijzing als veiligheidsrisicogebied wordt gegeven voor een bepaalde duur die niet langer is en voor een gebied dat niet groter is dan strikt noodzakelijk voor de handhaving van de openbare orde.

4. De beslissing tot gebiedsaanwijzing wordt op schrift gesteld en bevat een omschrijving van het gebied waarop deze van toepassing is alsmede de geldigheidsduur. Indien de situatie dermate spoedeisend is dat de

burgemeester de beslissing tot gebiedsaanwijzing niet tevoren op schrift kan stellen, zorgt hij alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en voor de bekendmaking daarvan.

5. De burgemeester brengt de gebiedsaanwijzing zo spoedig mogelijk ter kennis van de raad en van de officier van justitie, bedoeld in het tweede lid.

6. Zodra de verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel de ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, bedoeld in het eerste lid, is geweken, trekt de burgemeester de gebiedsaanwijzing in. Het vijfde lid is van overeenkomstige toepassing.

B

In artikel 177 wordt de zinsnede «de artikelen 154a, 172, 173, 174, tweede lid, 174a, 175, 176 en 176a» vervangen door: de artikelen 151b, 154a, 172, 173, 174, tweede lid, 174a, 175, 176 en 176a.

C

In artikel 178 wordt de zinsnede «krachtens artikel 154a» vervangen door: krachtens de artikelen 151b en 154a.

ARTIKEL II

De Wet wapens en munitie² wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 50 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd te vorderen dat de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, wordt geopend, indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- a. een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- b. een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- c. aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.

2. Na het tweede lid wordt, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd, luidende:

3. In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om verpakkingen van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om de verpakking van goederen, met inbegrip van reisbagage, te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.

B

Artikel 51 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. De bij of krachtens artikel 141 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren zijn bevoegd vervoermiddelen te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- a. een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- b. een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- c. aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.

2. Na het tweede lid wordt, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd, luidende:

3. In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid vervoermiddelen te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.

C

Artikel 52 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid komt te luiden:

2. De in het eerste lid bedoelde ambtenaren zijn bevoegd personen aan hun kleding te onderzoeken indien daartoe redelijkerwijs aanleiding bestaat op grond van:

- a. een gepleegd strafbaar feit waarbij wapens zijn gebruikt;
- b. een gepleegde overtreding van de artikelen 13, 26 of 27;
- c. aanwijzingen dat een strafbaar feit als bedoeld onder a of b zal worden gepleegd.

2. Na het tweede lid wordt, onder vernummering van het derde lid tot het vierde lid, een nieuw lid ingevoegd, luidende:

3. In gebieden die overeenkomstig artikel 151b, eerste lid, van de Gemeentewet, door de burgemeester als veiligheidsrisicogebied zijn aangewezen kan de officier van justitie gelasten dat tegenover een ieder de bevoegdheid kan worden uitgeoefend om hem aan zijn kleding te onderzoeken op de aanwezigheid van wapens of munitie. Het bevel bevat een omschrijving van het aangewezen gebied en de geldigheidsduur die niet langer dan twaalf uur mag bedragen. Het bevel bevat voorts de feiten en omstandigheden, op grond waarvan de toepassing van de bevoegdheid om een ieder aan zijn kleding te onderzoeken op wapens of munitie noodzakelijk wordt geacht.

ARTIKEL III

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal:
Kamerstukken II 1999/2000, 2000/2001, 26 865.
Handelingen II 2000/2001, blz. 3730–3756;
3812–3829; 5457–5481; 5483–5488; 5862–5865;
6055.
Kamerstukken I 2000/2001, 26 865 (338);
2001/2002, 26 865 (75, 75a, 75b, 75c, 75d).
Handelingen I 2001/2002, blz. 1385–1396.

¹ Stb. 1993, 611, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 27 juni 2002, Stb. 399.

² Stb. 1997, 292, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 18 april 2002, Stb. 244.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 13 juli 2002

Beatrix

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
K. G. de Vries

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals

Uitgegeven de *twintigste* augustus 2002

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

RmwB06/11

De Kleiberg 15
7312 SN APELDOORN

T 055 - 539 72 16
F 055 - 539 72 10
W www.politieenwetenschap.nl
E frits.vlek@lsop.nl

POLITIE Wetenschap

Programma Politie en Wetenschap
Postbus 1201
7301 BL APELDOORN

Aan: geadresseerde

Behandeld door
Telefoonnummer 055-539 72 15
Ons kenmerk
Uw kenmerk
Datum 14 oktober 2005
Onderwerp Onderzoekspublicatie
Bijlagen 1

Geachte heer, mevrouw,

Het is mij een genoegen u, mede namens dr. R.L. Vreeman, voorzitter van de Commissie Politie en Wetenschap en korpsbeheerder van de regiopolitie Midden - en West - Brabant, een exemplaar aan te kunnen bieden van een nieuwe uitgave in de reeks Politiewetenschap van het Programma Politie en Wetenschap:

'Preventief fouilleren: een analyse van het proces en de externe effecten'.

Het betreft een landelijk onderzoek, uitgevoerd door dr. Edward van der Torre van het COT Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement in Den Haag en dr. Henk Ferwerda van Advies- en onderzoeksgroep Beke in Arnhem, waarin de balans wordt opgemaakt van vijf jaar preventief fouilleren in Nederland.

Hoe heeft de praktijk van het preventief fouilleren zich ontwikkeld, met welke toepassingen en toepassingsvormen is ervaring opgedaan en wat zijn de opbrengsten? De antwoorden worden gegeven op basis van veldwerkonderzoek in tien gemeenten die preventief fouilleren hebben toegepast. Het rapport geeft een bondig overzicht van de (verschillen in) toepassingspraktijk in al zijn facetten van besluitvorming, uitvoering en coördinatie, opbrengstregistratie, evaluatie en communicatie. Specifiek wordt ingegaan op de verschillende toepassingsvormen en hun opbrengsten op korte en lange termijn en lastige afwegingen die daarbij aan de orde zijn.

Bestuurders, lokale politici en magistraten gaan in het algemeen behoedzaam om met preventief fouilleren. Het is nu eenmaal een middel dat de privacy schendt van burgers die nergens van worden verdacht. Alleen gemeenten waarin wapenbezit en criminaliteit zorgen baren gaan er na intensief politiek-bestuurlijk debat toe over. De doelstellingen van preventief fouilleren zijn in vrijwel alle onderzochte gemeenten gelijk: strafrechtelijk doel (daling wapenbezit en -incidenten), maatschappelijke doel (verbetering veiligheidsgevoel) en preventief doel (wapens weg doen).

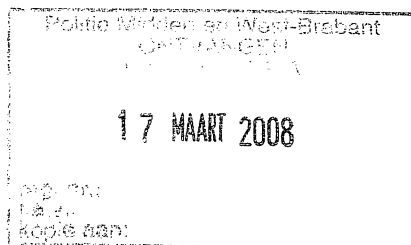
Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving

Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding

Aan de korpschefs van politie

ARCHIEF
EXEMPLAAR

Bezoekadres
Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Telefoon (070) 3 70 79 11
Fax (070) 3 70 79 00

Onderdeel	Afdeling Criminaliteit en Veiligheid
Contactpersoon	A. Teerds
Doorkiesnummer(s)	070 3707301
E-mail	a.teerds@minjus.nl
Datum	5 maart 2008
Ons kenmerk	5530539/08
Bijlage(n)	1
Onderwerp	arrestantenfouillering

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Medio 2006 wendde de heer Deetman, indertijd korpsbeheerder van de regiopolitie Haaglanden, zich per brief tot het Ministerie van Justitie met daarin het verzoek de fouillering in de arrestantenhuizen van politie qua regelgeving aan een nadere beschouwing te onderwerpen. Op grond van de bestaande regelgeving is het doen van onderzoek aan en zonodig ook in het lichaam van arrestanten niet zonder tussenkomst van een (hulp)officier van Justitie toegestaan. Hierdoor zou volgens de heer Deetman de veiligheid van arrestanten en personeel onvoldoende gewaarborgd zijn. Hij verwees in dit verband naar de brand uit 1987 in het Haagse hoofdbureau.

Het verzoek van de heer Deetman richtte zich destijds op de vraag in hoeverre het mogelijk zou zijn de geldende bepalingen met betrekking tot de insluitingsfouillering aan te passen en tot het verlenen van ontheffing van de geldende bepalingen te komen.

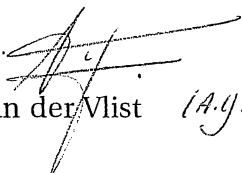
In antwoord op zijn verzoek van medio 2006 is in juridische zin gekeken naar de haalbaarheid van de gevraagde wetswijziging. De door de heer Deetman aangevoerde argumenten zijn grondig bestudeerd. Gelet op het stelsel van het Wetboek van Strafvordering en relevante jurisprudentie van het Europese Hof voor de rechten van de Mens komt naar voren, dat stelselmatig fouilleren (zonder specifieke indicatie) aan het lichaam van gedetineerden onder omstandigheden in strijd kan zijn met artikel 3 van het EVRM. Volgens het Hof moet terughoudend worden omgegaan met het stelselmatig toepassen van deze bevoegdheid.

Dit alles afwegende kon worden geconcludeerd, dat aan het verzoek te komen tot aanpassing van de geldende bepalingen niet zonder meer tegemoet kon worden gekomen. Bovendien leeft nog steeds de vraag of een wetswijziging, in welke vorm dan ook, vereist is teneinde een adequaat niveau van veiligheid in arrestantenhuizen van politie te garanderen. In april 2007 is de heer Deetman schriftelijk in kennis gesteld van deze conclusie. In mijn brief gaf ik daarbij aan dat, indien de heer Deetman alsnog over informatie zou beschikken waarmee de feitelijke noodzaak tot verruiming van de fouilleringsbevoegdheden zou worden aangetoond, ik uiteraard bereid zou zijn tot overleg.

De heer Deetman heeft vervolgens hierop met een nadere onderbouwing gereageerd met het dringende verzoek de gestelde problematiek opnieuw te bezien. Na ambtelijk overleg tussen medewerkers van de regiopolitie Haaglanden, een vertegenwoordiger namens de korpsbeheerder en het departement is besloten na te gaan of de genoemde problematiek pregnant binnen de overige politiekorpsen in ons land leeft en herkenbaar is. Dat is de reden, dat ik mij tot u wend met een aantal onderzoeksvragen (zie bijlage) teneinde op deze wijze een zo volledig mogelijk beeld te krijgen, op basis waarvan een juiste besluitvorming plaats kan hebben.

Ik stel het zeer op prijs indien u de vragen na beantwoording uiterlijk eind maart naar mij terugstuurt ter attentie van de concipiënt van de brief. Tevens verzoek ik u daarbij de naam van een contactfunctionaris binnen uw korps te noemen, zodat eventuele nadere vragen aan deze functionaris kunnen worden voorgelegd.

De Minister van Justitie,
Namens deze,
De Directeur-Generaal Rechtspleging
en Rechtshandhaving,

b.a.
J. van der Vlist (A.J. Zerman, p/v. D.G.)

Vragen insluitingsfouillering

1.

Heeft u een protocol of draaiboek insluitingsfouillering? Zo ja, kunt u dat toesturen?

2.

Registreert u inbeslaggenomen voorwerpen bijvoorbeeld voor een Commissie van Toezicht? Zo ja, kunt u ons het overzicht van het afgelopen kwartaal toesturen. Zo nee, kunt u voor een periode van een maand aangeven wat en in welke hoeveelheden u vindt tijdens de insluitingsfouillering?

4.

Wat ervaart u als een risico of een bezwaar met betrekking tot de insluitingsfouillering? Hoe gaat u hiermee om? Welke oplossingen heeft u voor deze risico's of bezwaren?

5.

Hoe weegt u de veiligheidsrisico's ten aanzien van een persoon? Te denken valt bijvoorbeeld aan persoonskenmerken, aard van de verdenking, gedrag.

6.

Wat wilt u in zijn algemeenheid kwijt over de praktijk van de insluitingsfouillering?

7.

Heeft u een commissie van Toezicht? Kunt u ons het verslag over 2006 toesturen?

Divisie Operationele Ondersteuning
Staf

www.politiemwb.nl

Postadres Postbus 8050
5004 GB Tilburg

Midden en West Brabant

Behandeld door GLA Kuypers
Direct nummer 076-5437560
E-mail gerard.kuypers@mw-brabant.politie.nl
Onderwerp arrestantenfouillering
Datum 16 juni 2008
Uw kenmerk 5530539/08
Ons kenmerk 08.0002518
Blad 1 van 2

Ministerie van Justitie
Directoraat-Generaal Rechtspleging en
Rechtshandhaving
A. Teerds
Schedelhoekshaven 100
2511 EX DEN HAAG

> Geachte heer Teerds,

- Uw schrijven d.d. 5 maart 2008, kenmerk 5530539/08, heeft tot mijn spijt vertraging opgelopen in de behandeling. Naar aanleiding van het daarbij gevoegde vragenformulier doe ik u hierbij onderstaande beantwoording toekomen:

1. *Heeft u een protocol of draaiboek insluitingsfouillering? Zo ja, kunt u dat toesturen.*
Het korps Midden en West Brabant heeft een protocol insluiting. De tekst van dit protocol luidt:

Fouilleren

Elke nieuwe arrestant die binnen komt wordt onderworpen aan een insluitingfouillering.

Een arrestant die tijdens zijn insluiting buiten het cellencomplex is geweest en/of na bezoek van anderen (familie) wordt hierna onderworpen aan een insluitingfouillering. Dit gebeurt in principe altijd door iemand van hetzelfde geslacht. Na het handmatig fouilleren moet als extra nog de handscanner gebruikt worden. De goederen die ingenomen worden, registreert men zoals omschreven onder de punten 2.1.6 en 2.1.7. Goederen die worden ingenomen zijn o.a. sieraden, koorden, veters, alle persoonlijke bezittingen van een arrestant. Dit is voor eigen en andermans veiligheid.

Indien drugs worden aangetroffen (ook gedoogde gebruikershoeveelheid) worden deze overhandigd aan de verbalisanten die de arrestant bij A&V brengen. De beoordeling of de aangetroffen stof inderdaad drugs zijn en zo ja, of dit een gebruikershoeveelheid is of meer, is niet aan A&V. Ondanks het gedoogbeleid is het vervoeren en verstrekken van drugs (ook gebruikershoeveelheid) bij wet verboden. Het teruggeven van drugs bij invrijheidstelling is gelijk aan het verstrekken c.q. afleveren van drugs zoals bij wet verboden. Het vervoeren van drugs bij transport van de verdachte is strafbaar.

Hoofddoek(je) kan om religieuze redenen behouden, indien de arrestante onder toezicht is. Bij verblijf IN de cel, hoofddoek(je) in de opbergkast.

2. *Registreert u inbeslaggenomen voorwerpen bijvoorbeeld voor een Commissie van Toezicht?*
Door de unit Arrestantenzorg & Vervoer worden geen goederen in beslaggenomen.

« waakzaam en dienstbaar »

Onderwerp arrestantenfouillering
Datum 16 juni 2008
Blad 2 van 2

- Wel worden in het kader van de insluiting goederen van de verdachte ingenomen, en zoals bij vraag 1 is aangegeven, geregistreerd. De registratie vindt plaats in de arrestantenmodule van het Bedrijfsprocessensysteem (BPS). Het strafrechtelijk in beslag nemen van goederen geschiedt door de behandelend verbalisant. Ervaring leert dat bij arrestanten van het regionale Joint Hit Team (dat zich bezig houdt met de aanpak van drugsoverlast in Zuid Nederland) met regelmaat goederen op en in het lichaam worden aangetroffen. Hierbij wordt te allen tijde een arts geraadpleegd.
3. *Wat ervaart u als een risico of een bezwaar met betrekking tot de insluitingsfouillering? Hoe gaat u hiermee om? Welke oplossingen heeft u voor deze risico's of bezwaren?*
Het komt voor, dat personen die zijn ingesloten met ongeoorloofde middelen op cel zitten. Deze voorwerpen zijn dan op een dusdanige wijze op of in het lichaam verstopt, dat deze met een fouillering aan de kleding niet worden gevonden. Het is voorkomen, dat bij uitzondering arrestanten met een aansteker, een mes of een schroevendraaier en verdovende middelen op cel zitten.
Deze casussen worden tijdens een werkbespreking besproken met de bedoeling alert te blijven op de (on)mogelijkheden.
Vaker is besproken om standaard de ingeslotenen te strippen, doch om bekende beperkingen binnen strafvordering behoort dit niet tot de mogelijkheden, mits wordt voldaan aan het voorstel van dhr. Deetman genoemd in uw brief.
4. *Hoe weegt u de veiligheidsrisico's ten aanzien van een persoon? Te denken valt bijvoorbeeld aan persoonskenmerken, aard van de verdenking, gedrag.*
De arrestantenmodule binnen het BPS (BAM) biedt de mogelijkheid om aan te geven dat in eerdere confrontaties bijzonderheden zijn waargenomen. Dit wordt dan vermeld en bij een volgende insluiting van die betreffende persoon biedt de BAM deze bijzonderheden aan. De arrestantenverzorger weet dan waar hij rekening mee moet houden. Bijzonderheden die waargenomen worden bij een arrestant worden besproken met de dienstdoende Hulpofficier van Justitie en /of de piket-groepschef van de unit. Hier dient de arrestantenverzorger altijd alert op te zijn.
5. *Wat wilt u in zijn algemeenheid kwijt over de praktijk van de insluitingsfouillering?*
Door de medewerkers van de Unit Arrestantenzorg & Vervoer van de regio Midden en West Brabant wordt het als een gemis ervaren dat de wet geen ruimere bevoegdheid biedt aangaande de insluitingsfouillering. Er wordt met de regelmaat van de klok gevraagd of er arrestanten die worden ingesloten niet standaard de kleding kunnen laten uittrekken, om zodoende deze kleding beter na te kunnen kijken en ook meer op het lichaam kunnen kijken.
6. *Heeft u een Commissie van Toezicht? Kunt u ons het verslag over 2006 toesturen?*
Het politiekorps Midden en West Brabant heeft een Commissie Toezicht politiecellen. Deze commissie heeft over 2006 geen verslag uitgebracht.

Ik hoop u op deze wijze voldoende antwoord gegeven te hebben.

Hoogachtend,

•
•
R. van Heijningen EMPM
Divisiechef Operationele Ondersteuning

Justitie

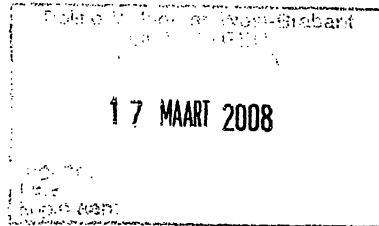
Ministerie van Justitie

Directoraat-Generaal Rechtspleging en
Rechtshandhaving

Directie Rechtshandhaving en Criminaliteitsbestrijding

Aan de korpschefs van politie

Bezoekadres

Schedeldoekshaven 100

2511 EX Den Haag

Telefoon (070) 3 70 79 11

Fax (070) 3 70 79 00

Onderdeel
Contactpersoon
Doorkiesnummer(s)
E-mail
Datum
Ons kenmerk
Bijlage(n)
Onderwerp

Afdeling Criminaliteit en Veiligheid
A. Teerds
070 3707301
a.teerds@minjus.nl
5 maart 2008
5530539/08
1
arrestantenfouillering

Bij beantwoording de
datum en ons kenmerk
vermelden. Wilt u slechts
één zaak in uw brief
behandelen.

Medio 2006 wendde de heer Deetman, indertijd korpsbeheerder van de regiopolitie Haaglanden, zich per brief tot het Ministerie van Justitie met daarin het verzoek de fouillering in de arrestantenhuizen van politie qua regelgeving aan een nadere beschouwing te onderwerpen. Op grond van de bestaande regelgeving is het doen van onderzoek aan en zonodig ook in het lichaam van arrestanten niet zonder tussenkomst van een (hulp)officier van Justitie toegestaan. Hierdoor zou volgens de heer Deetman de veiligheid van arrestanten en personeel onvoldoende gewaarborgd zijn. Hij verwees in dit verband naar de brand uit 1987 in het Haagse hoofdbureau. Het verzoek van de heer Deetman richtte zich destijds op de vraag in hoeverre het mogelijk zou zijn de geldende bepalingen met betrekking tot de insluitingsfouillering aan te passen en tot het verlenen van ontheffing van de geldende bepalingen te komen.

In antwoord op zijn verzoek van medio 2006 is in juridische zin gekeken naar de haalbaarheid van de gevraagde wetswijziging. De door de heer Deetman aangevoerde argumenten zijn grondig bestudeerd. Gelet op het stelsel van het Wetboek van Strafvordering en relevante jurisprudentie van het Europese Hof voor de rechten van de Mens komt naar voren, dat stelselmatig fouilleren (zonder specifieke indicatie) aan het lichaam van gedetineerden onder omstandigheden in strijd kan zijn met artikel 3 van het EVRM. Volgens het Hof moet terughoudend worden omgegaan met het stelselmatig toepassen van deze bevoegdheid

Vragen insluitingsfouillering

1.

Heeft u een protocol of draaiboek insluitingsfouillering? Zo ja, kunt u dat toesturen?

2.

Registreert u inbeslaggenomen voorwerpen bijvoorbeeld voor een Commissie van Toezicht? Zo ja, kunt u ons het overzicht van het afgelopen kwartaal toesturen. Zo nee, kunt u voor een periode van een maand aangeven wat en in welke hoeveelheden u vindt tijdens de insluitingsfouillering?

4.

Wat ervaart u als een risico of een bezwaar met betrekking tot de insluitingsfouillering? Hoe gaat u hiermee om? Welke oplossingen heeft u voor deze risico's of bezwaren?

5.

Hoe weegt u de veiligheidsrisico's ten aanzien van een persoon? Te denken valt bijvoorbeeld aan persoonskenmerken, aard van de verdenking, gedrag.

6.

Wat wilt u in zijn algemeenheid kwijt over de praktijk van de insluitingsfouillering?

7.

Heeft u een commissie van Toezicht? Kunt u ons het verslag over 2006 toesturen?